LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje ..... 12.00$
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 57 • • • • • Ozone Park 17, N. Y. Penktad., Liepos (July) 19, 1963 • • • • • METAI 52-ji

KRISLAI

Didžiulė tragedija
Istorinis žygis
Pas nacius ir su naciais
Kaip tai galėjo atsitikti?
Kvailas įstatymas

— Rašo **A. Bimba** —

Viskas rodo, kad skirtumus ir nesusipratimus tarp Tarybų Sąungos ir Kinijos išlyginti bent šiuo t a r p u nepavyks. Diskusijos ir ginčai įgavo labai aštrias formas.

Toks socialistiniame pasaulyje pasidalijimas yra didžiulė tragedija. Jo priešams tikra rugiapiūtė.

Pasirodo, kad kiniečiai nenori savo klaidas taisyti, arba jų neįmato. Jie gi klysta. Jų siūlomas darbini n k i š k o m s partijoms kelias tik a t r o d o labai drąsiu, labai kairiu, labai revoliucingu, tikrenybėje gi yra labai pavojingas. Juo einant galima būtų prieiti prie visuotinio branduolinio karo.

Tai visa plačiai nurodoma ir išdėstoma paskutiniame Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto laiške, kuris ištisai tilpo "New York Times" (liepos 15 d.). Tegu kiniečiai jį perskaito ir susirūpina!

—:—

Visais požiūriais ruošiamas žygis į Washingtoną rugpiūčio 28 dieną žada būti didžiulės istorinės reikšmės žygiu. Jis be galo svarbus jau ir tuo, kad jį ruošia suvienytomis jėgomis visos už civilines laisves kovojančios organizacijos. Jų yra daug.

Šimtas tūkstančių žmonių žada apgulti krašto sostinę!

Žygiavimo ruošėjus reakcininkai gąsdina visokiomis pasekmėmis. Bet reikia tikėtis, kad jie tų gąsdinimų neišsigąs.

—:—

Iš tūlo T. Norkaus, niujorkiečio, laiško Clevelando smetoninėje "Dirvoje" (liepos 15 d.) paaiškį, kad raketierišk as veiksnių VLIKas turėjo savo atstovą vokiečių kerštelninkų-revanšistų, buvusių Rytprūsių gyventojų suvažiavime Duesseldorfo mieste V. Vokietijoje.

Tengi susirinkę naciai planavo ir kalbėjo apie "suvienytą Vokietiją," kuriai vėl priklausytų Klaipėdos ir Karaliaučiaus kraštai!

Stebisi Norkus, ir, veikiausiai, stebėsis ne vienas raketierių suklaidintas Amerikos lietuvis, kodėl buvo pasiųstas atstovas į n a c i ų sąskrydį. Mums, žinoma, stebėtis netenka.

Jau pats bėgimas pas Hitlerį parodė jų giminystę su naciais. Kai Chicagos klerikalai iš "Draugo" ir menševikai iš "Naujienų" sveikino Hitlerio kruvinas gaujas, pavergusias L i e t u v ą, kai naciams Lietuvą paplukdžius jūroje nekaltų Lietuvos žmonių kraujo Brooklyno "Vienybė" per visą pirmą puslapį milžiniška antrašte suriko: **"Lietuva v ė l t a p o nepriklausoma,"** aišku buvo, kokie sutvėrimai sudaro Amerikos Lietuvių Tarybą, kuri finansuoja visą VLIKo išdavikišką veiklą. Aišku buvo, kad tai buvo nacių agentų darbas. Toks ir šiandien tebėra.

T. Norkus ir jo vienminčiai bent jau dabar turėtų pamatyti, kokiame lietuvių tautos atplaišų abaze jie randasi.

—:—

Dar ir šiandieną randasi darbo unijų, kuriose nesiranda nė vieno juodos spalvos žmogaus, kurių durys tebėra jam kietai uždarytos. Keista ir baisu, bet taip yra.

Kaip tai galėjo atsitikti, kad balti darbininkai pasisavino teisę į gyvenimą, į darbą, o juodam darbininkui tos teisės nepripažino ir nepripažįsta?

Tas tik parodo, kaip giliai baltasis šovinizmas yra suleidęs šaknis į mūsų amerikinę visuomenę, kaip sunku jas bus išrauti ir sunaikinti.

—:—

1957 metais Kongreso priimtas įstatymas apie "pavergtas tautas" buvo šaltojo karo padiktuotas įstatymas. Jis neturėjo gimti, jo neturėtų būti.

Tokia, matyti, nuomone vadovaudamasis, prezidentas Kenedis išleido ir šiemet "pavergtų tautų" savaitės proklamaciją. Joje jau nebeminėti socialistiniai kraštai. Tik bendrai ir abelnai kalbama apie "pavergtas tautas," siekiančias laisvės. Proklamacija labai n e p a t i k o lietuviškiems "vaduotojams."

Geriau būtų buvę, žinoma, jeigu prezidentas būtų į tą piktą įstatymą visai ranka numojęs, arba jį pamiršęs .

Maskvoje eina labai svarbi konferencija

Maskva. — Liepos 15 dieną prasidėjo konferencija tarp Anglijos, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Są **jungos uždraudimui atominių ginklų ir sušvelnimui tarptautinių santykių.**

Konferenciją a t i d a r ė TSRS premjeras Nikita Chruščiovas. Pirm to jis tris valandas ir pusę kalbėjosi su JAV delegacijos pirmininku W. A. Harrimanu ir Anglijos delegacijos pirmininku V. Hailshamu, kuriems išdėstė Tarybų Sąjungos poziciją.

Konferencija prasidėjo prielankioje atmosferoje. Visų trijų šalių atstovai sutiko, kad jau techniniai įrengimai yra pakankami užrekordavimui atominių bandymų atmosferoje ant žemės ir po vandeniu, nepaisant kurioje pasaulio dalyje jie būtų daromi.

Pirmiausiai ir bus tartasi dėl uždraudimo atominių bombų bandymų atmosferoje ir povandenyje. TSRS norėjo, kad kartu būtų uždrausta bandymai ir požemyje, bet Vakarų delegatams nesutikus, tai tas palikta ateičiai.

Tarybų Sąjunga yra pasiūlius, kad NATO sąjungos ir Varšuvos apsigynimo Sąjungos nariai pasirašytų nekariavimo sutartį. Vakarų delegatai sutinka apsvarstyti bet tokia sutarti galės pasirašyti tik po to, kai visos NATO valstybės aptars ir sutiks.

Tar. Sąjungos delegaciiia vadovauja j o s Užsienio reikalų ministras A. Gromyko, bet jeigu bus reikalais, tai į konferenciją atvyks ir Chruščiovas.

Saulė padarys kanalą ledu

Maskva. — Profesorius Ivanas Pasganskis raportavo, kad saulės spinduliai galės padaryti laivams kanalus per ledynus. Bandymai jau buvo daromi ir jie davė gerų rezultatų.

Jis sakė, kad iš lėktuvų virš ledo nusėja anglies dulkių, o saulės spinduliai ištarpina ledą ir pasidaro kanalas. Dabar per ledynus laivus praveda ledlaužiai: jie praskelia ledą, laivai praplaukia, o ledas vėl susiglaudžia.

12-tas JAV laivas raketų sekimui

New Yorkas. — Iš karo laivyno bazės išplaukė 12-as Jungtinių Valstijų laivas raketų sekimui. Jis dabar vadinasi "General Hoyt S. Vandenberg" ir yra 14,300 tonų įtalpos. Visas jo paviršius tik žvilga nuo didelių radaro įrengimų.

Šis laivas pirmiau buvo vadinamas "Gen. Harry Taylor", bet jį modernizavo į raketų sekimo laivą. Modernizavimas atsiėjo $100,-000,000. Laivas išplaukė į Indijos didjūrį.

IŠ VISO PASAULIO

Havana. — Brooklynietis Warren Hill, JAV studentas, kuris atvyko į Kubą kartu su 59 kitų, besimaudydamas viešbučio prūde gavo širdies smūgį ir prigėrė.

Budapeštas. — Vatikano atstovai tariasi su Vengrijos vyriausybe kardinolo Mindszenty reikalais. Numatoma, kad jam bus leista išvykti iš Vengrijos. Nuo 1956 m. sukilimo jis yra pasislėpęs JAV ambasadoje.

Madridas. — Ispanijos imperialistų spauda ir radijas prirengia visuomenę, kad ispanai turės pasitraukti iš Afrikos kolonijų.

Saigonas. — Pietų Vietnamo valdžia sako, kad užmušė 63 partizanus. Valdžios armijos dalinys neteko 26 užmuštais ir 51 sužeistais.

Washingtonas. — Iš Afrikos atvyko 300 studentų. Dabar jau bus jų virš 800, kurie mokysis JAV universitetuose ir kolegijose.

Bona. — Vakarų Vokietijos prezideutas H. Luebke vyks į Japoniją.

Tokio. — Šis miestas, Japonijos sostinė, jau turi 10,393,660 gyventojų.

TSRS stoja už visų šalių vadų pakvietimą į Jungt. Tautas

Maskva. — A. Gromyko, Tarybų Sąjungos Užsienio ministras, pasiuntė laišką U Thantui, Jungtinių Tauriui, kuriame ragina 1965 metais pakviesti visų šalių vadus į J. T. asamblėją.

1965 metais sukaks 20 metų nuo Jungtinių Tautų suorganizavimo. TSRS sako, kad iki to laiko turėtų būti baigta su begėdiška kolonializmo politika, pašalintas "šaltasis kara", įsteigta nuo atominių ginklų laisvos teritorijos, ypatingai, kur susieina NATO ir Varšuvos sąjungų valstybės.

Jungtinės Tautos, N. Y.— Generalinis sekretorius U Thantas mano, kad Tarybų Sąjungos pasiūlymas kviesti visų šalių viršūnes į asamblėją yra labai praktiškas.

Nepritaria JAV aštriai politikai prieš Kubą

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų Valstybės departamentas reikalavo iš Anglijos, Kanados, Meksikos, Ispanijos ir kitų talkininkių griežtesnės politikos prieš Kubą. Jis norėjo, kad tos šalys mažintų prekybą su Kuba, kad sulaikytų žmonių keliavimą į Kubą, bet negavo pilno pritarimo.

Ispanija pareiškė, kad tarp jos ir Lotynų Amerikos šalių, jų tarpe ir Kubos, visada buvo plati prekyba ir nuo tos tradicijos nemano pasitraukti. Anglija ir jos dominijos sako, kad varžymas prekybos yra žalingas joms pačioms.

Bet Meksikos valdžia sutiko neleisti į savo šalį Kubos civilinių lėktuvų, kurie pastatyti Tarybų Sąjungoje.

PRIEŠ LĖKTUVŲ TRIUKŠMĄ

Washingtonas. — New Yorko valstijos demokratai ir respublikonai kongresmanai iš vieno stoja už tai, kad būtų tyrinėjama: kas daryti apsaugojimui gyventojų nuo l ė k t u v ų triukšmo. Jie siūlo, kad Kongresas tyrimo reikalams paskirtų $10,000,000.

KURDAI NAIKINS NAFTOTEKIUS

Suleimanija, Irakas. — Associated Press korespondentas kalbėjosi su kurdų vadais. Jie sakė, kad per ištisą mėnesį juos puolė Irako trys divizijos, apie 50,-000 kareivių, ir negalėjo įveikti.

Kurdų vadai sakė, jeigu Irako valdžia nesiliaus deginus kaimus, žudžius moteris ir vaikus, tai jie pradės gadinti naftotekius.

Londonas. — Sulaukęs 68 metų amžiaus mirė arkivyskupas G. P. O'Hara.

MINĖJO BASTILIJOS PAĖMIMĄ

Paryžius. — Liepos 14 dieną sukako 174 metai nuo paėmimo baisiojo Bastilijos kalėjimo. Jis buvo paimtas 1789 metais ir tuomi prasidėjo didžioji Revoliucija.

Prancūzijos karališka valdžia Bastilijoje laikė didžiausius politinius kalinius.

T. SĄJUNGOJE RADO AUKSO KLODUS

MASKVA. — Tarybų Sąjungos geologai s u r a d o aukso klodų Armėnijoje, netoli Sevano ežero ir Uzbekijoje, Kizilkumų srityje.

Geologai mano, kad jo bus surasta dar ir Kaukazo kalnuose. Iki dabar Tarybų Sąjungoje daug aukso surado Sibire.

PRANCŪZIJA IR JAV NESUSIKALBA

Paryžius. — Tarp Prancūzijos ir Jungtinių Valstijų yra ddelių skirtumų ne tik NATO reikaluose, bet ir prekyboje. Prancūzija griežtai išstojo prieš įsileidimą Anglijos į Common Market sąjungą, nesusitaiko ji ir su kita JAV prekybos politika.

MIRĖ 103 METŲ GENEROLAS

Stamford, Conn. — Liepos 15 dieną čionai mirė generolas Henry Hodges. Jis jau buvo 103 metų amžiaus. Gimė 1860 metų balandžio 20 dieną. Dalyvavo eilėje karų, bet mirė lovoje.

Washingtonas. — JAV armijos komandieriai dabos, kad į militarines jėgas nepatektų "neištikimų".

Los Angeles, Cal.

Mirė Petras Repečka

Liepos 14 d., po sunkios operacijos, mirė Petras Repečka. Paliko nuliūdime žmoną, du sūnus, marčią, brolį ir Ozone Parke gyvenančią pusseserę F. Mažylienę.

P. Repečka buvo ilgametis pažangių organizacijų narys, veikėjas, darbininkiškos spaudos korespondentas. Šią liūdną žinią pranešė F. Mažylienė.

"L." personalas reiškia užuojautą velionio šeimai, visiems artimiems ir draugams.

Užsienio šnipai ir Vakarų pasakos

Londonas. — C. L. Sulzbergeris rašo: "Šnipų istorijos iškyla ir tuojau dingsta, kaip krintančios žvaigždės".

Vėlesniu metu komercinėje spaudoje vėl daug rašė apie juos. Prasidėjo po to, kai Tarybų Sąjungoje buvo sugautas Vakarų šnipas Penkovskis, nuteistas ir sušaudytas, ir po to, kai Anglijoje "meilužės" vos nenuvertė Macmillano valdžią.

Komercinė spauda bandė išpūsti pasaką apie "žymų šnipą", pabėgusį iš Tarybų Sąjungos ir slaptybėje laikomą Anglijoje, bet tas burbulas sprogo. Anglijoje buvo paskelbta, kad "žymus" šnipas yra Anatolis Dolnystinas, į Angliją atbėgęs jau prieš 18 mėnesių. Reiškia, jeigu jis ką ir žinojo, tai per pusantrų metų tas paseno.

Washingtone tiems, kurie siekia bloginti JAV ir TSRS santykius, labai nepatiko, kad Anglija paskelbė to "garsaus" šnipo vardą. Mat, kurstytojams geriau drumsti visuomenės mintį skleidžiant pasakas apie "žymų šnipą" ir nepasakant jo vardo.

Užsienio šnipų veiklos istorija yra labai sena. Ištisas jų armijas į "priešo pusę" pasiųsdavo dar mongolų vadas Čingis - Chanas, Napoleonas, Bismarkas ir kiti tų laikų politiniai ir kariniai vadai. Nuo šnipų pasaulis bus laisvas tik tada, kada pasibaigs valstybiniai prieštaravimai, — valstybiniai nesutikimai.

Pekinas. — Kinijos radijas sako, kad per du mėnesius 20 kartų Indijos lėktuvai skraidė virš Kinijos teritorijos.

Gal pastatys naują svarbų tiltą

New Yorkas. — New Yorko, Connecticut ir Rhode Island valstijų viršininkai planuoja pastatyti tiltą per Long Island sound (įlanką).

Tarp Orient Point, N. Y., ir Mistic, Conn., tiltas būtų 18-kos mylių ilgio. Jo pastatymui reikėtų $250,000,000. Gi nuo jo šaka, prasidedanti nuo Fishers salos iki Napatree Point, R. I., būtų 6 mylių ilgio ir jos pastatymui dar reikėtų $50,000,000.

Šis tiltas žymiai sutrumpintų automobilių kelią į New Yorką.

Areštavo "naujųjų" nacių grupę

New Yorkas. — Policija areštavo aštuonis "naujus nacius", kurie planavo tarp negrų ir baltųjų sukelti riaušes. Areštuoti yra tarp 18-kos ir 35 metų amžiaus, dauguma vokiškomis pavardėmis.

Pas juos rasta 10 šautuvų, keli revolveriai, virš 2,-000 šovinių, daug peilių, stiprių lankų, iš kurių gali toli nušauti plieno strėles ir kitokių ginklų.

Saigonas. — Pietų Vietnamo partizanai sužeidė du karininkus.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Washingtonas. — Japonijos ambasadorius įteikė savo valdžios p r o t e s t ą JAV valdžiai prieš siaurinimą įvežimo iš Japonijos tekstilės dirbinių.

Saigonas. — Tik 7 mylios nuo Pietų Vietnamo sostinės partizanai iš mortyrų apšaudė JAV karininkų stovyklą ir 15 jų sužeidė.

Bona. — JAV karo lakūnai lavins Vakarų Vokietijos lakūnus vairavi m u i sprūsminių lėktuvų.

Londonas. — Anglijoje kiekvieną savaitę miršta nuo plaučių vėžio 500 žmonių.

Buenos Aires. — Argentina dalyvaus 1964—1965 metais New Yorke Pasaulinėje parodoje.

Karačis. —Čitagonės srityje, Pakistane, potvynio metu prigėrė virš 100 žmonių.

Jungtinės Tautos, N. Y. —Jungt. Tautų generalinis sekretorius U Thantas pasitenkinęs grįžo iš Bulgarijos, Vengrijos, Italijos ir Šveicarijos.

Roma. — Italija siunčia 500 tonų džiovintų žuvų ir 250 tonų džiovinto pieno pagalbai Pakistano žmonių, kurie nukentėjo nuo ciklono.

Quito. — Ekvadoriaus militaristų "junta" paskelbė Komunistų partija nelegališka.

Londonas. — Sulaukęs 61 metų amžiaus mirė žymus darbiečių vadas John Strachey.

Tokio. — Japonijos darbininkai demonstravo ir reikalavo pašalinti Jungtinių Valstijų karo bazes.

Paryžius. — Susirėmime su policija buvo nušauti teroristų vadas Clementas Barbotas ir jo brolis Haris.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year, ...	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Rasistų kovos priemonės

MATYDAMI MILIJONUS NEGRŲ išsiveržusių į kovą už laisvę, pilietines teises ir darbus, rasistai griebiasi naujų priemonių tai kovai kelią pastoti.

Vis dažniau ir atkakliau jie pradeda rėkti, būk šis milžiniškas negrų judėjimas esąs komunistų įkvėptas, komunistų net vadovaujamas. Esą, net ir vienas negrų vadovas, kun. King esąs "komunistinės mokyklos išauklėtas."

Kad komunistai šiai istorinei negrų kovai pritaria, netenka nei aiškinti, bet sakyti, kad jai komunistai vadovauja, žinoma, tai yra melas. Bet rasistai, matydami savo pralaimėjimą, bando naudoti visokias provokacijas negrų kovai sukompromituoti tų amerikiečių akyse, kuriems komunizmas dar vis svetimas ir net baisus.

Nieko iš to neišeis!

— o —

NA, O TUO PAČIU LAIKU negrų ir baltųjų organizacijos ruošiasi prie rugpiūčio 28-osios. Tai diena, nuskirta milžiniškam žygiavimui į Washingtoną.

Iš visos plačiosios mūsų šalies tą dieną keliai ves į sostinę, į Washingtoną reikalauti, kad Kongresas pravestų Pilietinių teisių (Civil Rights) įstatymą, kuriam sumanymą pasiūlė pats šalies prezidentas.

Kaip žinia, rasistai ir jų talkininkai Kongrese bando ir bandys statyti visokias kliūtis, kad pilietinių teisių įstatymas nebūtų priimtas. Bet liaudis, žmonės reikalaus, kad Kongresas jį priimtų.

Ir štai šis milžiniškas negrų žygis į Washingtono sostinę, mūsų nuomone, suvaidins svarbią rolę.

Juk žmonės sako: "Žmonių balsas—dievo balsas."

Brooklyno sūnaus mirtis

IŠ KUBOS PRANEŠAMA, kad ten mirė 29 metų amžiaus brooklynietis dailininkas Hector Warren Hill —jis besimaudydamas nuskendo (sakoma, nuo širdies smūgio).

Daug žmonių kasdien nuskęsta, daug jų miršta, bet Hillo mirtis tuo savita, kad jis buvo vienas tų 59 jaunų žmonių, mūsų šalies piliečių, kurie nuvyko į Kubą prieš JAV valdžios norą.

Kaip žinia, JAV valdžia draudžia amerikiečiams į Kubą vykti, neišduoda pasų, nenori, kad amerikiečiai žinotų, kas darosi pas mūsų kaimynę.Tie, kurie ten vyksta be pasų, sakoma, kai grįš, bus baudžiami. Bet štai, atsirado drąsuoliai, kurie pasakė: nepaisydami visko, mes vykstame į Kubą pamatyti, kaip ten žmonės gyvena; pamatyti ir persitikrinti, ar tiesą rašo mūsų šalies komercinė spauda, skelbdama, kad Kuboje "nieko gero nėra", "kad ten žmonės badauja", etc., etc.

Tą 59 -nių grupę sudarė daugiausiai studentai, bet yra ir nestudentų; grupėje yra baltų ir juodų—Hector Warren Hill—negras. Liko jo žmona ir du sūneliai.

Kaip nors Hill'o palaikai bus pargabenti į Brooklyną palaidojimui, ir mes nemanome, kad mūsų vyriausybė juos baus dėl neturėjimo paso.

Ar bus streikas?

JAV ŽMONĖS NEKANTRIAI laukia liepos 29 d. Kodėl? Todėl, kad su ta diena išsispręs klausimas—bus geležinkeliečių streikas ar nebus?

Kaip žinia, šiuo metu prezidento Kenedžio paskirta komisija svarsto geležinkelių savininkų ir darbininkų disputus. Prezidentas paskyrė šešių žmonių komisiją, kad ji tyrinėtų, kad ji taikytų abi puses, kad ji iki liepos 22 dienos paskelbtų savo darbo rezultatus. Jei abi pusės nesusitaikys, tai prezidentas tuojau kreipsis į šalies Kongresą, kad jis greit pravestų įstatymą, neprileidžiantį geležinkeliečių streiko.

Esminis nesusipratimų klausimas yra toks: geležinkelių savininkai pasiryžo tuojau išmesti iš darbo apie 40,000 darbininkų kaip nereikalingų. Geležinkeliečių unijos prieš tai griežtai užprotestavo, ėjo į teismus. Teismai palaikė geležinkelių kompanijų pusę. Tuomet geležinkeliečių unijos pasakė: jei tik pradėsite paleisdinėti iš darbų darbininkus, mes skelbsime streiką. Ir jau buvo labai to arti.

Įsikišo valdžia ir patarė, kad iki š. m. liepos mėn. samdytojai nemėtytų iš darbų darbininkų, o darbo unijos kad neskelbtų streiko. Reikią ką nors daryti streikui išvengti. Buvo sutikta.

Samdytojai ir valdžia siūlo arbitraciją—sakysime, po du žmones iš geležinkelių kompanijų ir geležinkeliečių unijų, ir du iš pašaliečių, "neutralių", gal būt iš valdžios pusės. Bet geležinkelių darbininkų unijos arbitracinės derybų formos nepriima, nes ji vestų prie darbininkų pralaimėjimo, sako unijų vadovai.

Kas ką rašo ir sako

TARYBŲ LIETUVOS BOKSININKAI

Šį mėnesį Lietuvoj vyko III-ioji eilinė Spartakiada, kurioje rungėsi rinktiniai visokių rūšių sportininkai. Kaipgi Lietuvoje laikosi boksininkai? Į tai liepos 10 d. atsako Vilniaus "Tiesa":

Gerą vardą yra išsikovoję Tarybų Lietuvos boksininkai. Spartakiados bokso varžybose sporto mėgėjai turėjo retą progą pamatyti visus respublikos odinės pirštinės meistrus. Todėl suprantamas susidomėjimas, su kuriuo buvo laukiama lemiamų kovų Vingio parko estrados ringe.

Vakar daugelis susitikimų pateisino žiūrovų lūkesčius. Finalinės kovos spartakiados bokso turnyre parodė, kad Tarybų Lietuvos boksininkai vis labiau įvaldo žaidybinį, turtėja jų technika ir taktika. Kas gi tapo naujais mūsų respublikos bokso čempionais?

Pirmajam aukso medalis įteiktas J. Muraškai (Vilnius), kuris vakar nugalėjo kaunietį J. Kuznecovą. Bet sekančiose šešiose svorių kategorijose čempionais tapo kauniečiai. Tai R. Sulžickas, įveikęs vilnietį Volonujevą, A. Zurza, laimėjęs prieš T. Tamoševičių, R. Mazuronis pripažintas nugalėtoju susitikime su kauniečiu V. Virpša, šiaulietį A. Grabažių nugalėjęs V. Alijošaitis, R. Tamulis, kuriam pergalė prieš J. Markevičių atiteko be kovos, ir L. Nomeika, laimėjęs susitikimą su J. Pozniaku. Šios pergalės ir užtikrino kauniečiams komandinę pirmąją vietą. Sekančiuose svoriuose laimėtojai: vilniečiai J. Grigorjevas (laimėjo prieš J. Simonovą) ir D. Poznjakas (nelengvai įveikė V. Bingelį) bei šiaulietis J. Čepulis (be finalinės kovos).

ATGARSIAI

Mes jau esame rašę, kaip brooklyniškės "Vienybės" moterys išprosino kailį tūlam Paprockui, kuris andai tautininkų mitinge St. Louis mieste plepėjo nei šį nei tą. Tuomet Paprockienė pradėjo ginti savo vyrą per menševikų ir klerikalų spaudą.

Visas reikalas susivedė į tai: Paprockas smerkia tuos, kurie vyksta į Tarybų Lietuvą, ir, anot "Vienybės," perdavė Justui Paleckiui "sveikinimus iš pažįstamų iš Niujorko." Paprockienė, teigia "Vienybė," norėjo susitikti su Justu Paleckiu, bet nepavyko. Tuomet "ji parašė laiškutį Paleckienei, pranešdama savo adresą ir prašydama jai paskambinti. Bet ta nepaskabino."

Dėl to moteriškė dabar, gindama savo vyrą, visaip niekina Tarybų Lietuvą, Paleckį ir kitus, stovinčius lietuvių priešaky pareigūnus.

Gerai, kad moterys pakaršia kailį niekų plepėtojams!

APIE KURDŲ TAUTĄ

Šiuo metu Irako budeliška valdžia žiauriai puola kurdus, reikalaujančius sau tautinės laisvės. Tūkstančiai kurdų užmušta; jų kaimai, miesteliai verčiami į griuvėsius . Visas kultūrinis pasaulis šlykštisi Bagdado budeliais.

Apie kurdus taip rašo Vilniaus "Tiesos" bendradarbis D. Levinas:

Nuo neatmenamų laikų gyvena kurdai Vakarų Azijos kalnuose, kurių teritorija šiandien valdo Turkija, Iranas, Irakas. Tai Kurdistanas —ekonominiu atžvilgiu labai atsilikę rajonai, nors jų gelmėse glūdi didžiuliai mineraliniai resursai: anglis, varis, geležis, chromitai, ypač—nafta. Irake plyti naftingiausi kurdų gyvenamieji rajonai. Vien Kirkukas duoda kasmet 35 milijonus tonų "skystojo aukso"! Tačiau ne kurdams atitenka visi šie lobiai. Vietiniai gyventojai kenčia neapsakomą skurdą, kuris ypatingai baisus kaip tik Šiaurės Irake.

Kurdai — sena tauta, turinti seną kultūrą, savitas tradicijas. Gilią senovę siekia kurdų tautosaka: legendos, sakmės. Vienas seniausių jų literatūros paminklų, išlikusių iki mūsų dienų, yra VII a. poema apie kurdų genčių kovas su kaimynais grobikais.

Kurdai—nepaprastai darbštūs žmonės. Tokius juos išauklėjo šykšti gamta, sunki kova dėl duonos kąsnio nykštukiniuose akmenuotos žemės sklypeliuose ir nepakeliamas triūsas naftos verslovėse.

Kurdai drąsūs žmonės. Tokius juos padarė nuolatinė kova. O lygia greta—kas juos lankė — visi tai pripažįsta—jie nepaprastai nuoširdūs ir svetingi, išdidūs ir teisingi žmonės

Kurdai—karinga tauta; retą kurį pamatysi kada nors be šautuvo ar be durklo už plačios juostos prie šono. Kurdus karingus padarė istorija. Jau ilgus amžius jie pasiaukodami kovoja dėl savo nacionalistų teisių gindamiesi nuo piktų priešų. Kadaise — nuo Turkijos sultonų, Persijos šachų, arabiškųjų feodalų puldinėjimų, o paskum — ir nuo Vakarų imperialistų antplūdžio. Maždaug prieš dešimtį amžių kurdų gentys turėjo stiprias savo kunigaikštystes. Tačiau jos neįstengė susivienyti, ir dėl to galiausiai jų žemės užgrobė kaimynai.

Kurdai niekuomet nesitaikstė nacionalinių mažumų padėtimi. Vien per paskutinius keturis dešimtmečius jie net dešimt kartų buvo sukilę prieš savo engėjus — valdančias reakcingas viršūnes. Keturis kartus—vien Irake. 1943 metais ginkluotos kovos vėliavą čia iškėlė narsi barzanų gentis su Mula Mustafa Barzaniu priešakyje. Sukilėlius, reikalavusius nacionalinės autonomijos Irako ribose ir lygių pilietinių teisių visiems krašto kurdams,—parėmė kitos kalnėnų gentys.

Sukilėliai gerokai apdaužė vyriausybinę kariuomenę, kuriai vadovavo anglų generolai Bromilas ir Rentonas, ir Irako karalius Londono paragintas, paprašė paliaubų, žadėdamas patenkinti kurdų reikalavimus Tačiau atokvėpį tuometinė Irako vyriausybė ir jos angliškieji globėjai panaudojo ne vien žodžiui tesėti, o naujoms jėgoms ir technikai sukoncentruoti. Atnaujinus mūšius, Barzalio būriai dėl didžiulės priešo persvaros buvo priversti pasitraukti.

Kurdų kova nenutrūko. 1958 m. vasarą ji aktyviai prisidėjo prie Kasemo vadovautos revoliucijos pergalės. Kasemas, iš karto pažadėjęs įgyvendnti nacionalinius savo talkininkų kurdų lūkesčius, veikiai sutrypė duotą žodį ir pasišovė ginklu juos sutramdyti. Ši avantiūristiška Kasemo politika kurdų atžvilgiu tapo viena svarbiausių jo diktatorinio režimo ir jo paties žuvimo priežasčių.

Naujieji Irako vadeivos griebiasi prieš kurdus tokių pat klastingų, tik nepalyginti kruvinesnių priemonių. Ir tokių žiaurių priemonių griebiamasi prieš tautą, ne kartą įrodžiusią savo troškimą draugiškai gyventi su arabais, išvien siekti bendros tėvynės laisvės, pažangos, gerovės.

Pakilę į ginkluotą kovą 1943 metais, Barzanio šalininkai iškilmingai pareiškė: "Mes, kurdai, privalome išvien su arabų tauta, petys petin kautis ir nuversti reakciją, diktatūrą, išvyti imperializmą!"

Prieš kurdus — ištikimus tikrus arabų brolius—dabar ir griebėsi ginklo Bagdado klika.

Automobilių vairuotojams žinotina

Niekur nesigirdi tiek vartojamo žargono, kiek pokalbiuose apie automobilius, jų įvairias dalis ar surištu reikalu su su automobilio vairavimu. O daugelio tų barbarizmų būtų galima išvengti, jeigu senesnieji amerikiečiai kreiptų daugiau dėmesio į jau nusistovėjusią tuo požiūriu lietuvišką terminiją.

Automobilių vairuotojų žiniai čia paduodu dalį kalbininko L. Dambriūno straipsnio, tilpusio š. m. leidinyje **"Gimtoji kalba,"** nr. 1. Ten skaitome:

Akseleratorius-greitintuvas—accelerator.
Akumuliatorius — battery.
Alkūninis velenas — crankshaft.
Amortizatorius—schock absorber.
Antifrizas—antifreeze.
Aplanka—detour.
Atatranka —bumper.
Aušintuvas — adiator.
Autokelis—motor highway.
Automatinis valdymas—automatic control.
Autostrada — superhighway.
Autovežimis — motor vehicle!
Cilindras — cylinder..
Diferencialas — differential gear.
Dujoklis - karbiuratorius — carburetor.
Dusintuvas — muffler.
Dvikryptė gatvė—two-way street.
Eismas—traffic.
Eismo šviesos — traffic
Greitis—speed.
Eismo ženklas — traffic signo.
Elektrinis degtukas— cigar lighter.
Garažas—garage.
Gaubtuvas—hood.
Gazolinas—gasoline, gas.
Gazolino bakas — gasoline tank.
Generatorius — generator.
Greičio riba—speed limit.
Greičių dėžė — gear box.
Greičių svirtis — gear shaft lever.
Greitkelis—expressway.
Greitmatis - greičiomatis — speedometer.
Grindinys — pavement.
Groteliai—grille.
Instrumentų lenta — instrument panel.
Išmetamasis vamzdis — exhaust pipe
Įklotas — mat (guminis patiesalas).
Įvažiuojamasis — drive-in (įvažiuojamasis teatraskinas).
Įvorė—bushing (buksva).
Kardano velenas — universal shaft.
Kelio įsijungimas — merging traffic.
Kelio juosta — lane (two-lane roadway).
Korpas (automobilio) — body.
Krypties rodiklis — directional indicator.
Kryptis — direction.
Kryžkelė—crossroad.
Krumpliaračių sankaba — gear.
Krumpliaračių sankabos dėžė—gear box.
Krumpliaratis—gearwheel.
Lingė—suspension spring.
Matomumas — visibility.
Motorciklas — motor cycle.
Motorinis dviratis — motor bicycle.
Motorinis vairavimas — power steering.
Motorinis skuteris — motor scooter.
Motoro suderinimas — motor tuning.
Nuotolis —distance.
Padanga — tire.
Paskirstomasis velenas — camshaft.
Paleidiklis — starter.
Pasėdas—seat pad.
Pavara—transmission, gearing.
Pedalas-pamina — pedal.
Perjungiklis — gearshift.
Perskirta autostrada — divided highway.
Pervaža—Crossing.
Posūkis — curve, turn (posūkis į dešinę, etc.).
Pralanka — cloverleaf intersection.
Pravaza — driveway.
Priekaba—trailer.
Priešakinis (automobilio) langas—windshield.
Radiatorius—aušintuvas.
Ratų išlyginimas — wheel alignment.
Ratų plokštis — wheel disc.
Rutulinis guolis—ball bearing.
Sankaba—clutch.
Sankryža — intersection.
Saugumas—safety.
Sėdynių apvalkalai — set covers.
Signalas — signal.
Sirena—horn.
Sparnas—fender.
Spidometras — greitmatis.
Srovės paskirstytojas — distributor.
Stabdys—brake.
Kojinis stabdys — foot brake.
Rankinis stabdys — hand brake.
Starteris — paleidiklis.
Statyti (automobilį) — to park.
Statykla—parking place.
Stūmoklis — piston.
Stūmoklio žiedas — piston ring.
Sunkvežimis—truck.
Susidūrimas—collision.
Šaligatvio briauna—curb.
Šalikelė — wayside.
Šasi - važiuoklė — chassis (automobilis be korpo).
Šildytuvas—heater.
Švaistiklis—connecting rod.
Šviesos signalas — light signal.
Transmisija—pavara.
Vairas—steering wheel.
Vairuoti—to drive.
Vairuotojas—driver.
Vairuotojo leidimas — drivers license.
Valytuvai — wipers.
Variklis—motor engine.
Varomasis velenas — propeller shaft.
Ventilis—valve.
Vėdintuvas—fan.
Vidaus degimo variklis — internal combustion engine.
Vienakryptė gatvė — one-way street.
Vožtuvas—valve.
Uždegimas — ignition.
Ženklas—sign.
Žibintuvas—flashlight.
Žvakė—spark plug.

Kai kurie tarptautiniai terminai (kaip pav.—automobilis) yra seniai vartojami, todėl nėra reikalo juos keisti. Tokie žodžiai, kaip "antifrizas" jau net ir Lietuvoje vartojami. Žodis "driveway," vartojamas įvažiavimui ir išvažiavimui —geriausia vadinti — pravaža. Tokie žodžiai kaip radiatorius, transmisija, karburatorius ir kiti — sunku būtų "sulietuvinti."

A. Petrika

Saują Žiežirbų

Paukščiai vienodų plunksnų vienodai ir **čiulba.** Štai senatorius iš Pennsylvanijos, Hugh Scott, aną dieną "pračiulbėjo," kad "labiausiai mylimas sūnus respublikonų prezidentinei kandidatūrai 1964 metais yra gubernatorius W. Scrantonas". Tai, žinoma. Nejaugi kranklys gali čiulbėti it lakštutė?

—0—

Kada prezidentas Kenedis pasikvietė valstijų gubernatorius pasitarimui dėl civilinių teisių, tai gubernatorius Scrantonas pats pirmutinis atsiliepė, jog jis pilnai pritaria prezidento sumanymui. Tai niekas giau, kaip tik politinė demagogija. Juk tas ponas ne juokais "šeria žirgelį, šveičia balnelį ir rengias joti" į Baltąjį namelį. Ir kas gi nežino, kiek tas ponas padarė prižadų, iki įsilipo į gubernatoriaus sostą?

—:—

Kada Aukščiausiasis teismas padarė sprendimą, kad viešosiose mokyklose skaitymas bibliškų maldų ir poterių yra prieškonstitucinis dalykas, ir kad tai neturi būti daugiau daroma, pravirko visos davatkos ir juodosios varnos, o krikščioniškasis "demokratiškas" dienraštis "Scranton Times" net su gana smerkiančiu vedamuoju išėjo. O, kokia tai baisi erezija! Tik pamanykit, religiniu opiumu nuodyti vaikučiams protą — prieškonstitucinis dalykas!.. Tai smūgis tamsybės skleidėjams ir išnaudotojams!

—:—

Senatorius Abraham Ribicoff, iš Connecticut valstijos, propaguoja, kad liepos 4-oji ne tik kad būtų švenčiama kaipo nepriklausomybės diena, bet kad ir varpai skambėtų visoj šaly, kaipo laisvės ženklai.

Jei tai suminkštėjusių rasistų širdis — aš pilniausiai tam pritariu.

—:—

Scrantono mieste ne per seniai mirė viengungis Ernest E. Richter (vokiečių kilmės) ir paliko turto $30,-140.00, na, ir, žinoma, atsidūrė našlaičių teisme (Orphans Court), nes čionai jis neturėjo giminių. Visi jo giminės, sesuo ir kiti, Rytinėje Vokietijoje. Tai teisėjas John Sirotnak "patvarkė," kad tasai Richterio palikimas turi būti pavestas valstijai. Tai jau antrą kartą tasai romiškas krikščionis taip pasielgia su žmonių palikimu, jei tik mirusiojo giminės gyvena anoj pusėj "geležinės uždangos." Ar reikia biauresnio elgesio? O vis kalbama apie "laisvojo pasaulio" laisvę ir demokratiją. Jei mirusiojo giminės gyventų šiapus "uždangos," tai ir su procentu tasai palikimas būtų pasiųstas.

—0—

Kiek yra prikalbama ir prirašoma šioje apylinkėje apie **strip mine** bilių, bet kol kas niekas tuo reikalu nė piršto nepajudino. Kada apylinkių gyventojai pradėjo vis griežčiau reikalauti iš gub. Scrantono, kad turi būti kas nors daroma, kad tos baisios švoplynės, iškasus anglį, būtų užlygintos, tai, žinoma, ponas gubernatorius turėjo ką nors prižadėti — tik ne ištesėti, kaip ir visi jojo prižadai. Dabar gi tuo reikalu pradėjo rūpintis" Scrantono ir Wilkes-Barrės miestų vaizbos butai. Tai daugiau negu juokinga, tai pavedimas ėriuko vilko globai. Tai tik bandymas pono gubernatoriaus nusiplauti savo rankas, nes jis ne juokais ruošiasi prezidentinei kandidatūrai 1946 metais.

I. Vienužis

Redakcijos Atsakymai

A. Kiškiūnui. — Į jūsų klausimą, koks paukštis yra varnėnas, Bendrinės lietuvių kalbos žodynas taip atsako: **"Varnėnas** (1) zool. šnekučių šeimos paukštis (Sturmus vulgaris)."

AUTO NUVERTĖ TRAUKINĮ

Pompton Plains, N. J. — Erie - Lackawanna geležinkelių kompanijos traukinys atsimušė į automobilį ir trys vagonai nuvirto. Traukinyje buvo sužeista 6 žmonės. Automobilį vairavo S. Daly, 20 metų amžiaus, kuris sužeistas ir paimtas į ligoninę.

J. Kaškaitis

Su "Laisve" ir laisviečiais

Mieli draugai! Brangiosios drauges! Nuoširdžiai sveikinu jus visus kartu ir kiekvieną paskirai—su geriausiais linkėjimais patvarios sveikatos ir visokių sėkmių! Žinote, brangieji, man beskaitant mūsų mieląją "Laisvę", tenka susijaudint, pergyvent, atjaust. Tenka tarytum kartu su jumis pabūvot, pasimatyt, pabendraut... Sukyla tiek jaukių atsiminimų, gyvų mielų vaizdų. O "Laisvėj" tokia idomi, įvairi, tiek daug surankiota, sudėstyta žinių, žinelių, naujienų. Tegul tos naujienos ir nebe naujos, ivykę prieš gerą mėnesį, bet man vistiek susidaro nūdieniniai ispūdžiai ir pergyvenimai. Nestebėtina, kad "Laisvę" taip godžiai skaito mūsų broliai Lietuvoi. Džiaugiasi gavę, viens kitam perduoda iš rankų į rankas. Bibliotekose, skaityklose nekantriai visi griebia "Laisvę". Bent keli susibūrę skaito, pasidalyt negali...

Štai mielasis mūsų rašytojas Rojus Mizara "Krisluose" paduoda rūsčią, baisią žinią: Niujorke jau 35 asmenys mirė nuo medinio alkoholio! Kiti kankinasi ligoninėj. Kiti apako, išprotėjo...

Gerai žinau tą baisųjį nuoda! Pats mačiau jo aukas. Baisybė! Medinis alkoholis plačiai vartojamas industrijoj dažams atmiešti. Net jo garai labai nuodingi. Kambarių dažytojai lakuotojai apsvaigsta, suserga, nors langai ir atdari...

Kitas krislas šviesesnis. Suėjo 15 m. kai Stotone, Masačiužės valstijoj, mirė Povilas Jatulis, vaistininkas, knygu mylėtojas. Pažinojau mieląjį draugą Jatulį, nemažų gabumų darbuotoją. Jo visos knygos persiųstos Tarybų Lietuvon. Skaito jas mūsų vilniečiai knygų rūmuose.

Visuose pasaulio kampuose tautos veržiasi į laisvę. Kolonistus, imperialistus Indonezija varo laukan iš savo teritorijų. Žengia plačiai pirmyn nauja gadynė!

Lietuvoj stropiai tyrinėjamos vėžio ligos. Onkologijos institutas yra centrinė, mokslinė įstaiga. Daugelis iš jūsų, mielieji draugai, anais metais gausiai aukojot Eksperimentiniam vėžio ligų tyrinėjimo institutui, pirko elektroninį galingą mikroskopą. Aukotojų vardai įrašyti sienoje. Chemikai pagamino kelis veiksmingus preparatus-vaistus priešvėžinių preparatų laboratorijoj. Ikivėžiniai susirgimai duoda paguodžiamų rezultatų, atseit pradinėj stadijoj, kol vėžys dar nėra aiškiai išryškėjęs (precancerous stage).

Štai jau įvyks Tarptautinis moterų kongresas Maskvoj. Mūsų mieloji Ieva T. Mizarienė jau išvažiavo. Buvau susitikęs mieląją, gabiąją draugę Ievutę.

J. Grigiškis "Įvairiais klausimais" patiekia įdomių žinių. Visuomet perskaitau mielojo draugo kruopščiai surankiotas žinias. JAV reikalauja termobranduolinės submarinų bazės Australijoj. Fidelis Kastro praneša apie savo laisvąjį kraštą. Indija pasisako už gimdymų kontrolę. Knyga — tarybinio žmogaus ištikimas palydovas. Gryna tiesa! Knygų išleidžiama milijonai!.. Ir godžiai skaito žmonės.

Savo skyriuje "Žiūrint pro mano akinius" mūsų mielasis gabusis Mislinčius peržvelgia S. J. Jokubkos knygą "Brazilijos plantacijose." Ką ir sakyt, sklandžiai, meistriškai analizuoja. Malonu skaityt, tikrai. Dėkui brangiajam draugui.

"Mokslas ir gyvenimas" nurodo: giminėms netinka vesti. Gimininguų individų vaikų paveldimumas neduoda pilnaverčio, gerų savybių paveldimumo ir veda į išsigimimą. Sėkmingi tyrinėjimai eina TSRS Mokslų akademijos Ginetikos institute, gyvybingumo ir paveldimumo procesų nagrinėjimai.

Irgi iš Lietuvos. Baltų chalatų pasaulyje: Gera nuotaika—tai nuostabiai veikiantieji vaistai. Ligoniai džiaugiasi nemokamu gydymu, ir dėkingumu grūdina ryžtą pasveikus dar daugiau jėgų atiduoti darbui, Tėvynei. Spektrografas padeda nustatyti krauju je ir audiniuose esančius mikroelementus. Elektroniniai stimuliatoriai naudojami širdžių operacijoms. Pasveikę ligoniai išleidžiami smagūs, linksmi, dėkingi... Išeidamas vakas verkia: nenori namo. Čia priprato su kitais vaikais, pamilo sesutes, slauges...

Įdomus Vand. Junevičiaus apsakymas "Netikėta pacientė".

Dailininkas St. Krasauskas piešia dabartinį tarybinį žmogų, tvirtą, išdidų, harmoningai išvystytą žmogų. Jis piešia gyvenimą ir darbą rankų, kurios gamina visa, kas tik yra vertinga ir pranašu žemėje.

Gegužės 19 d. Ustery rengiama dainų šventė, festivalis. Brukliniškio Aido choro mokytoja, mieloji energingoji Mildutė Stenslerienė, pati visus kviečia.. Dalyvaus Aido choras, Usterio Aido choras, Jono Dirvelio vedamas, sopranas Ona Dirvelienė, tenoras Jonas Sabaliauskas, Hartfordo Laisvės choras, vadovaujamas gabios ios prancūzaitės Vilmos Hollis, Aldona ir Eldon Downing, svečiai artistai, Montello vyrų grupė, vad. A. Pociaus, Elena Brazauskienė, Irena Janulienė, Albinas Daukšys, Aug. Iešmanta ir Viktoras Bekeris, abu baritonai, Aido moterų kvartetas su Mildute Stenslerie-ne, Helena Smith-Janulytė, pianistė... Na na, net ir man norėjosi tenai nuskristi!

Mielasis rūpestingasis Ns patraukliai, meiliškai aprašo svečius iš Lietuvos: poetą J. Marcinkevičių ir docentą S. Kregždę, dalyvaujant visų gerbiamajam Vyt. Zenkevičiui. Mylimojo poeto Marcinkevičiaus broliškas pabučiavimas sustiprino mūsų mielojo istorijos mokslų garbės daktaro Antano Bimbos ūpą ir ryžtą.

Mirė taurus darbuotojas, brangus draugas Povilas Rainys: skaitau ilgą eilę užjautėjų, — visi tokie mieli, artimi draugai! Tokios malonios draugės. Norisi nuoširdžiai paspaust rankas.

Anglijos įžymusis mokslininkas Bertrandas Roselis narsiai kelia balsą prieš atominius ginklus, už nusiginklavimą!

Pasauliniu mastu plinta kova beraštijai likviduot. Beraščių ypač daug buvusiose imperialistų kolonijose.

JAV kosmonautas Kuperis skrieja aplink žemę.

Nenuoalsus mūsų mielasis draugas J. Grigiškis "Ivairiais klausimais" aiškina diskriminaciją JAV; iškelia baisius badavimo vaizdus, kai kitur didžiulis maisto perteklius!..

Ustery numirė pažangus veikėjas Domininkas Jusius. Gerai. kad jis pasirūpino atsiųst savo biografines žinias, jau keli mėnesiai. Galėsiu parašyt į enciklopediją. Tačiau miršta geri draugai, nesuspėję pasirūpint. Tad šia proga prašau: mieli, brangūs draugai, nedelskit, atsiųskit man savo trumputes biografines žineles, nors alfabetiškai ir atrodytų per anksti. Vis viena siųskite, adresu:

J. Kaškaitis,
Vilnius 13, Klinikų 3—11
Lithuania, USSR

Kad ir gan iš anksto parašyti duomenys mielai dėstomi ir laikomi paeiliui jos redakcijoje.

Ona Š. Wellus jautriai rašo: "jis krito kovoje už taiką ir "Laisvę".". Mieloji draugė gražiai piešia negro Wm. Moro kovą prieš segregaciją. Baltieji šovinistai jį likvidvo: jis rastas nušautas...

Mielasis mano bičiulis ir artimas kaimynas Ignas (atseit, Bečis) iškalbingai kalba "Apie šalių valdovus". Vyras, Ignuk! dėkui!

Panašiai gabiai rašo irgi mielas draugas I. Vienužis. Šįkart apie Alfredą Svensoną. Jo tėvas švedų kilmės, motina ukrainietė, augusi Lietuvoj. Jų gabusis sūnus, šalia lietuvių, rusų, lenkų, mokėjo dar 5 kalbas, buvo gerai išmokslintas. Būdamas Amerikos karininku, pasiryžo sugrįžti į savo gimtąją šalį: iš Vakarų Vokietijos perbėgo į Rytinį Berlyną.

Pats Lietuvos prezidentas, visur esąs, veiklusis, gabusis, nuoširdusis visų mūsų draugas, diplomatas, lingvistas, mylimasis mano Justas Paleckis. Visur jis kruopščiai, tėviškai, broliškai aprūpina, prižiūri... Ir dargi taip dažnai ir taip gabiai, beletristiškai parašo į mūsų "Laisvę". Apteiktas daugeriopais gabumais, mūsų šitas aukšto kalibro, plataus diapazono, žaibiškas visuomenininkas tebėra itin talentingas rašytojas ir poetas! Štai dabar brangusis draugas Justas Paleckis rašo: "Roma, Neapolis, Sorento". Rašinys bus įlgas. Čia tik pradžia.

Tarybiniai parlamentarai kartu su kolegomis iš daugelio kraštų, dėl žygių taikai sustiprinti, tautų savitarpio pasitikėjimui sukurti, apžiūrinėja Romą. Pavaizduoja didį kovotoją Džiuzepę Garibaldį. Panagrinėja kunigus ir vienuolius. Bažnyčioje barkšo kaukolių krūvos... Požeminiai kapucinų monai... Barbariškas apgaudinėjimas, relikvijos...

Tai čia tik pradžia itin įdomaus rašinio. Lauksiu kitų "L'" numerių.

V. Blasko Ibaneco įdomus pasakojimas: "Prie dangaus vartų".

Filmai iš Lietuvos linksmina mielus draugus daugely kolonijų.

Gabusis publicistas A. Išlaužas įdomiai vaizduoja "Lietuvišką kultūrinę kroniką." Brooklyno operos bendrovė bandys pastatyt garsiąją Klovos operą "Pilėnai".

Lietuvoj visi gyvai domisi "Laisve". Šitai pats gerai žinau. Skaito valstybininkai, universiteto profesoriai, studentai, viešoji biblioteka... JAV apie komunizmą net ir mokyklose kalba juodai... Senatorius Folbraitas stoja už taikingą sugyvenimą, nesikišant į vidaus reikalus... Nemuno-Dniepro vandens kelias nebe svajonė.

"Aiškiau negu žodžiai" intriguojančiai pavaizduoja mūsų visų mielasis draugas Ns,—"Workery" dailininko karikatūra: policija bruka negrus į vežimą, šunys kramto jauną negrą, trys policistai velka žeme negraitę, policistas traukia už rankelės juodveidę mergaitę, kuri nustebusi klausia balto pono: "Kodėl jūs nieko nedarote?"

Amerikinis komitetas sveturgimiams ginti rengia pikniką Veneko miestely, Niudžerzės valstijoj. Puikiai atsimenu tas metines išvykas, kur suvažiuodavo partiečiai, jaunimas, chorai, su žaidynėmus, vaišėmis, muzika, šokiais!.. Linksmas, gaivalingas kermošius!.. Taip ir mirguliuoja mišrių draugų ir draugių įkaitę, džiūgaujanti veidai, žaibuoja akys!..

VEIKIA "ŠALTOJO KARO" ŠALININKAI

Washingtonas. — Visa eilė senatorių ir kongresmanų stoja už tai, kad "Šaltojo karo" dalyviams būtų suteikta Jungtinių Valstijų medaliai, kuriuos gauna karininkai ir kariai.

Tarybų šalyje

Sibiro metalurgijos milžinas

Kairiajame Jenisejaus krante auga spalvotosios metalurgiojs milžinas — Sibiro aliuminio kombinatas. Jo statytojai baigia montuoti gelžbetonines elektrolizės cecho korpuso konstrukcijas. Šis cechas—didžiulis įrenginys.

Netrukus šalis gaus pirmąjį Krasnojarsko aliuminį.

Gilusis gręžinys

Gręžiant prie Aral Soro gilųjį gręžinį, turbininių grąžtų pasiektas 4,170 metrų gylis. Taip giliai į žemės plutą Kazachstano teritorijoje dar niekas nebuvo prasiskverbęs.

Pirmasis respublikoje gilusis gręžinys turi ne tik didelę mokslinę, bet ir praktinę paskirtį. 3,300 ir 3,450 metrų gylyje užtikta dujų. Geologai laukia staigmenų dideliame gylyje.

Didžiausias karbamido kompleksas

Tulos srities Ščiokino chemijos kombinate, kur statomas didžiausias šalyje karbamido (sintetinio šlapalo) kompleksas, prie mašinų, aparatų ir prietaisų, jau darbuojasi eksploatacininkai.

Netrukus naujas "didžiosios chemijos" kompleksas duos karbamidą — vertingą organinę azoto trąšą žemės ūkiui ir žaliavą plastmasių gamybai.

Vandenį—į sausringą stepę

Javanos slėnyje Tadžikijos hidroelektrinių statybininkai nutiesė 40 kilometrų ilgio magistralinį kanalą.

Naujasis kanalas yra vienas pagrindinių Tadžikistane kuriamos Javanos-Obikiko drėkinimo sistemos įrenginių. Per Karatau kalnus tiesiamas didžiausias šalyje irigavimo tunelis. Per jį vanduo iš Vachšo upės pateks į kanalą ir sudrėkins 57 tūkstančius hektarų plėšinių.

Nauja pramonės šaka

Tarybų Sąjungoje kuriama nauja pramonės šaka — didžioji sitalurgija. Ji gamins ypatingą stiklą, kuris bus tiek pat patvarus, kaip ir betonas.

Naujoji medžiaga pavadinta sitalu — šis pavadinimas kilo sujungus du žodžius — stiklas ir kristalas. Stiklo masė po tam tikro proceso įgauna naujas savybes — ji kristalizuojasi. Trapus stiklas pasidaro tiek patvarus ir ištvermingas, kad tinka namams statyti, stogui dengti, laiptams, turėklams, vamzdžiams gaminti.

Sitalų gamybai nereikia specialių mašinų. Juos galima gaminti paprastais stiklo fabrikų įrengimais. Išlaidos, susijusios su naujos medžiagos gamybos organizavimu, sugrįš per vienerius-dvejus metus.

Sitalai dabar pradedami plačiai naudoti. Dvejose Donbaso įmonėse statomi pramoniniai bandymo cechai. Iki ateinančių metų pabaigos statybos gaus pirmą naujos produkcijos siuntą.

Pieno vamzdynas

Vamzdynas, kuriuo pienas iš kalnų ganyklos nuleidžiamas į slėnį, nutiestas kalnuotoje Stavropolio krašto dalyje (Šiaurės Kaukazas). Jo ilgis — 2,800 metrų.

Pieno upė polietileno vamzdžiais per 18 minučių nuteka iš alpiškųjų pievų, kur 2,500 metrų aukštyje viršum jūros lygio ganosi bandos, iki slėnyje esančių pieninių. Greta dviejų vamzdyno šakų nutiesti telefono ir elektros kabeliai.

Transportuojamo pieno temperatūra sumažėja 5-6 laipsniais.

Greičiausias traukinys

Iš Maskvos į Leningradą į pirmąjį reisą išvyko neįprastas greitasis traukinys: jis važiuoja iki 160 kilometrų per valandą greičiu. Visą 650 kilometrų kelią ekspresas pravažiuoja per 5 valandas 27 minutes. Beveik vienu metu iš Leningrado į sostinę išvyko toks pat greitasis traukinys.

Tai, kad pradėjo kursuoti tokie traukiniai, reiškia naują žingsnį pirmyn, vystant tarybinį geležinkelių transportą. Dabar JAV, Anglijos ir VFR plieninėse magistralėse nėra traukikurie važiuotu tokiu dideliu greičiu. Geriausias Amerikoje keleivinis traukinys "XX amžius," kursuojantis iš Niujorko į Čikagą, važiuoja 102 kilometrų per valandą greičiu.

Sėjama 15 kilometrų per valandą greičiu!

Visai neseniai sėjos agregato padidinto greičio riba buvo 9-10 kilometrų per valandą. O dabar nauja užkabinamąja sėjamąja "SZN-24A" jau galima sėti grūdines kultūras 15 kilometrų per valandą greičiu. Tai tris kartus greičiau, negu sėjos agregatai judėjo prieš pasirodant greitiesiems traktoriams.

Naujoji mašina sėja 3.6 metro pločio juostomis, ji sveria 700 kilogramų, turi 24 noragus, kurie vagoja sėjai lysveles, nutolusias viena nuo kitos 15 centimetrų. Mašinos našumas—3 hektarai per valandą.

Greitoji sėjamoji pagaminta Dnepropetrovsko liaudies ūkio tarybos "Krasnaja zvezda" gamykloje. Vieną naujų mašinų, turinčią 158 numerį, gamykla atsiuntė į Maskvą, į TSRS ūkio laimėjimų parodą.

IKI PASIMATYMO!

Ir vėl turiu palikti brangų kraštų ir jo žmones. Ir vėl šviesių prisiminimų, įspūdžių pilna širdis.

Mačiau aš Lietuvą prieš trejetą metų. Elektrėnuose tąsyk tebuvo tik katilinės pamatai. "Kažin kada čia bus toji elektrinė?" — galvojau sau viena. Ir štai šiemet ji mane pasitiko—pulsuojanti gyvybe, moderni. Augimas — didelis, spartus visur, visose srityse — štai kas krinta į akis Tarybų Lietuvoje pabuvus. Man, gimusiai JAV, augusiai tarp lietuvių, kurių dauguma ten atvyko vos mokėdami pavardę pasirašyti arba nė tiek nemokėdami, atrodo, kad respublikoje labiausiai klesti mokslas ir kultūra. Gintarinėje Palangoje, smėlėtoje Dzūkijoje, prie žilojo Nemuno—visur, kur tik teko būti, radau daug pasikeitimų ir vis į gerąją pusę. Kolūkiuose ir gamyklose, mokslo ir kultūrinėse įstaigose teko susitikti ir kalbėtis su daugeliu žmonių, kurie pasakojo, kaip kasdien gerėja jų gyvenimas ir buitis, kokios viliojančios perspektyvos laukia jų ateityje. O juk visa tai—šauniosios Jūsų liaudies darbo vaisius.

Nors maža dalele jos kasdieninį triūsą, jos didelius pasiekimus stengsiuosi aprašyti savo knygelėje apie Tarybų Lietuvos moteris. Knygelei medžiagos išsivežu apsčiai. Pati savo akimis turėjau progos įsitikinti, kokiu didingu, kokiu tvirtu žingsniu žengia per žemę tarybinės moterys. Ir daug daugiau — šiandien jos savo tarpe jau žvaigždžių mergaitę turi.

Neįmanoma aprašyti visų šviesiųjų valandų, kurias išgyvenau Tarybų šalyje. Visos dienos man čia buvo kaip šventė. Pasaulinis moterų kongresas Maskvoje, jaudinančios susitikimo su pirmąja moterim-kosmonaute akimirkos, begalės nuoširdžiausių pokalbių su visokių specialybių, įvairaus išsilavinimo tarybiniais žmonėmis liks visiems laikams mano atmintyje.

Grįžusi namo, dėsiu visas pastangas, kad JAV liaudis pradėtų atkaklesnę kovą už taiką. O jei bus taika, tai žinau, kad galėsiu labai lengvai sugrįžti vėl pas Jus, o Jūs—aplankyti mus.

Taigi, iki pasimatymo arba mano, arba Jūsų šalyje!

Nuoširdžiausiai ačiū už svetingumą, nuoširdumą ir draugiškumą!

Ieva Mizarienė

1963 liepos 13 d.
(Iš Vilniaus "Tiesos")

Iš Niujorko atvykusią Ievą Mizarienę sutiko Vilniaus aerodrome gausus vilniečių moterų būrys.

Cleveland, Ohio

Parengimas nukeltas

Parengimas žymėjimui visų vardadienių, kuris turėjo įvykti liepos 20 dieną, tapo nukeltas į rugsėjo 7 dieną. Prašome tą įsitėmyti.

Aplankėme draugę

Liepos 10 d. aplankėme daugę Oną Saldauskienę, kuri sunkiai sirgo per du mėnesius. Dabar jos sveikata gerėja, bet dar rankos vis negali valdyti.

Susirinko gražus būrelis draugų ir draugių. Skanius pietus paruošė O. Eitutienė ir M. Martin. Visi ir visos skaniai pasivalgė, pasikalbėjo ir Onutei palinkėjo greitai pasveikti.

O. Saldauskienė širdingai visiems ir visoms padėkojo, apgailestavo, kad negalėjo lankytis į pažangiųjų parengimus, dėkojo toms draugėms ir draugams, kurie prisidėjo prie parengimo, nors negalėjo dalyvauti, kaip tai J. N. Rudis ir M. Nikas. Nuo Moterų klubo jai buvo įteikta dovanėlė.

A. S.

VINCAS LAURAITIS

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA

Plačiai Tarybų Lietuvoje yra žinoma Žemaičių Kalvarija. Tas nedidelis miestelis anksčiau garsėjo savo atlaidais, vadinamais "didžiosios Kalvarijos," kurių centrinė diena—pirmas liepos mėnesio sekmadienis. Žemaičių Kalvarija yra labai gražioje vietoje. Miestelyje stūkso trys statūs kalnai—Jono, Žvėzdrų ir Beržų, teka Varduvos ir Cedrono upeliai. Miestelį iš visų pusių supa šimtamečiai medžiai, kuriuose pavasarį įvairūs giesmininkai traukia savo melodijas. Už miestelio prasideda maži kalneliai, o už jų dunkso miškų masyvai. Ypač dideli miškai traukiasi Platelių link. Nuostabiai gražu Žemaičių Kalvarijoje vasarą, kada Varduvos ir Cedrono pakrantėse žydi gėlės, aplinkiniuose laukuose vilnija auksinių varpų laukai.

Šis nuošalus ir romantiškas žemaitijos kampelis dar gilioje senovėje patraukė ne vieno didiko dėmesį. Senovėje Žemaičių Kalvarija buvo nedidelis kaimelis, vadinamas Gardais. Gardai istoriniuose metraščiuose pirmą kartą minimi 1253 m. Tada jie priklausė Alsėdžių valsčiui. Lietuvos kunigaikštis Vytautas Alsėdžių valsčių kartu su kitais žemaitijos valsčiais buvo užrašęs Žemaičių vyskupams. Žemaičių vyskupų rūmai buvo Medininkuose (dabar Varniai), bet jie daugiausia gyveno Alsėdžiuose. Gardų kaimelyje buvo vyskupų dvarelis. Vyskupas Stanislovas Kiškis, atsižvelgdamas į tai, kad aplinkinių kaimų katalikams toli į Alsėdžių bažnyčią, 1619-1626 m. pastatė koplyčias Lieplaukėje ir Garduose ant aukšto kalno, kuris vėliau buvo pavadintas Jono krikštytojo vardu. Gardai išgarsėjo tais laikais, kada Lietuvoje ėmė smarkiai plisti protestantizmas. Kovai su protestantizmu stambus feodalas vyskupas Jurgis Tiškevičius iš Romos parsikvietė vienuolius dominikonus. Jis kartu su vienuoliais domininkonais davė pradžią Žemaičių Kalvarijai. Vienuolių domininkonų ordinas tuo metu katalikų bažnyčiai talkininkavo deginant inkvizicijos laužuose pažangius žmones. Todėl savo pagalbininkais vyskupas Jurgis Tiškevičius ir pasirinko vienuolius domininkonus, kad jie padėtų susidoroti su protestantais ir pažangiais žmonėmis.

Vienuoliams domininkonams Jurgis Tiškevičius atidavė Jono koplyčią, pastatytą, kaip jau buvo minėta, vyskupo Stanislovo Kiškio laikais. Jie, vyskupo J. Tiškevičiaus brolio Reginaldo vadovaujami, koplyčią netrukus pavertė parapijine bažnyčia. Pradžiai Jurgis Tiškevičius domininkonams atidavė didelį žemės plotą su baudžiauninkais. Alsėdžių malūną, davusį 1,000 aukso rublių pelno per metus. Vėliau, mirus Kristupui Buišević̆iui, Šilo padubysio dvarininkui, vyskupas Jurgis Tiškevičius domininkonams užrašė jo dvarelį, o patys vienuoliai 1647 m. už kelis tūkstančius auksinių nusipirko Šarnelės dvarą (dabar "Aušros" kolūkis). Domininkonų turtą žymiai padidino vyskupai Kazimieras Pacus, Jonas Zigierskis ir Antanas Tiškevičius. Savo užrašais vyskupai Žemaičių Kalvarijos domininkonams dovanojo naujus žemės plotus kartu su baudžiauninkais. Vyskupas Antanas Tiškevičius šalia kitų dovanojimų savo dvaro ganyklas padarė bendras su domininkonų ganyklomis. Už tai domininkonai atiduodavo jam dalį surinktų pinigų, o vyskupui mirus, bažnyčioje pakabino jo portretą, kuris ir šiandien ten yra.

Tuo pačiu metu vyskupo Jurgio Tiškevičiaus parėdymu suvaryti baudžiauninkai gražiuose Gardų kalneliuose pastatė 19 koplyčių, pašvęstų Kristaus kančių legendai. Norėdamas čia daugiau pritraukti maldininkų, vyskupas Jurgis Tiškevičius pats pirmą kartą apėjo kalnus, o daugelyje vietų, eidamas keliais "kryžiaus kelius," barstė iš Jeruzalės parvežtą žemę. Tas žmonių nepatraukė, ir aplinkinių kaimų gyventojai mažai tesilankė naujojoje šventovėje. Vienuoliai Jono kalno bažnyčioje pradėjo paslaptingą, niekam nesuprantamą gyvenimą. Rudens naktimis koplyčioje degdavo žalios, raudonos ir mėlynos šviesos. Pro praviras duris skverbdavosi nesuprantamų giesmių garsai. Tačiau ir tas maldininkų nepritraukė. 1639-1642 m. galutinai buvo įkurti kryžiaus keliai, ir vyskupas Jurgis Tiškevičius Gardus pavadino Kalvarija. Naujas vardas negreitai prigijo vietos gyventojų tarpe. Archyve, kuris sudegė, buvo užrašyta šitokia legenda, kurią ne kartą per pamokslą yra pasakojęs kunigas Ragaišis.

Vienuolis domininkonas Petras Pregačevskis, kuris buvo išsiųstas į Romą baigti aukštųjų mokslų, grįždamas atsivežė dievo motinos paveikslą. Atvykęs jis plačiai paskelbė, kad, karštai melsdamasis prie šio paveikslo, "stebuklingai" pasveikęs vienuolis Romualdas. Pregačevskis įtikinėjo aplinkinius gyventojus, kad jis, melsdamasis prie dievo motinos paveikslo, naktimis matąs nežemiškas šviesas. Kita žinoma legenda,—kad per karštą maldą prie paveikslo stebuklingai pasveikęs turtingo didiko Livavičiaus sūnus. Petras Pregačevskis tą paveikslą atidavė vienuolyno vyresniajam. Nuo to laiko garsas apie "stebuklingąjį" paveikslą plačiai pradėjo plisti. Prie jo malonių prašyti pradėjo eiti įvairiomis ligomis sergą žmonės. Bet jokių "stebuklų" neįvyko, ir niekas staiga nepagijo. Ligonių tarpe pradėjo kilti nepasitenkinimas.

Vyskupas Jurgis Tiškevičius, matydamas, kad įkurtoji Kalvarija gali visai nušalinti tikinčiuosius ir sukelti jų pasipiktinimą, griebėsi gudresnių priemonių. Jis į savo rūmus Medininkuose sukvietė visus žemaitijos kunigus. Dievobaimingai pakėlęs akis į dangų, jis kalbėjo apie beribį dievo mielaširdingumą, gerumą. Kunigai, užniaužę kvapą, klausėsi pasakojimo apie švenčiausios panelės Marijos apsireiškimą vyskupui. Vyskupas sapnavęs, tarsi jis laikąs mišias Kalvarijoje. Per pakylėjimą prasivėręs dangus, ir ant žemės nužengusi švenčiausioji panelė su kūdikėliu ant rankų. Vyskupas spėjęs, kad Kalvarijos žemė šventa ir kad greitai reikią laukti stebuklo. Švenčiausioji panelė net laiką maždaug nurodžiusi...

Pranašystę apie įvyksiantį "stebuklą" Žemaičių Kalvarijoje kunigai greitai ir plačiai išreklamavo. Į Žemaičių Kalvariją iš visų Lietuvos kampų suplaukė maldininkai ir įvairūs ligoniai. Visą laiką vyko pamaldos. Per mišias, kurias laikė pats vyskupas Jurgis Tiškevičius, staiga pasigirdo šauksmai. Vienas ligonis subintuota ir prie krūtinės sulenkta ranka pradėjo palengva ją tiesti. Kilo didžiulis sujudimas, pranašystė išsipildė: "stebuklas" įvyko. Žmonės krito ant kelių, bučiavo altoriaus grotas... "Stebuklingai" pagijo tik vienas ligonis, o sergančių buvo apie 70 žmonių. Tačiau žemaičiai nepaprastai pasipiktino, kai netrukus po šio "stebuklo" Medininkų bažnyčioje pamatė "stebuklingai" pasveikutį ligonį vėl subintuota ranka klūpantį prie altoriaus ir belaukiantį naujo "stebuklo." Pasirodė, kad šis tariamas ligonis buvo žmogus, sugebėjęs susukti į aštuoniukę dešinę ranką ir išnarinti visus pirštus.

Tuojau po pirmojo "stebuklo" iš žmonių surinktų lėšų buvo pastatyta bažnyčia, įrengtas didelis gražus altorius. Jame pakabintas dievo motinos paveikslas, atvežtas iš Romos, apmuštas raudonu aksomu, padabintas paauksuota skarda. Laikui bėgant domininkonai tą paveikslą apkabinėjo auksiniais ir sidabriniais votais, t. y. ženklais, kurie vaizduoja kojas, širdis, akis ir kt. Kunigai tikintiesiems įrodinėjo, kad daugelis ligonių, besimelsdami prie "stebuklingos" dievo motinos paveikslo, išsiprašė sveikatą ir ypatingų malonių. Giliau paanalizavus paaiškėjo, kad beveik nėra žinių, kas tuos votus įtaisė. Kunigas J. Totoraitis savo knygoje "Žemaičių Kalvarija," išleistoje 1936 m., nurodo, kad domininkonų kronikoje buvo tai sužymėta, bet 1896 m. per gaisrą toji kronika sudegė.

Kita "stebuklinga šventenybė" Žemaičių Kalvarijoje yra Kristaus kryžiaus relikvija. Kunigai tvirtina, kad tai dalelė to kryžiaus, ant kurio buvo nukryžiuotas Jėzus Kristus. Tokių kryžiaus relikvijų turi daugelis pasaulio bažnyčių. Jeigu visas to kryžiaus daleles iš visų bažnyčių surinktume, galėtume pakrauti didžiulį laivą. Kaip nurodo bažnytiniai šaltiniai, tą kryžiaus dalelę vyskupas Jurgis Tiškevičius atsivežė iš Liublino kapinių. 1649 m. liepos 4 d. su iškilminga procesija kryžiaus dalelė buvo nunešta į bažnyčią ir įdėta į didžiojo altoriaus sidabrinį relikvijorių. Dievo rūstybe ir pragaru įsakė domininkonams prakeikti tą, kuris išdrįs relikviją paliesti. Tiškevičius tikino, kad tą perkūnas nutrenks. Betgi nenutrenkė perkūnas Telšių vyskupo Justino Staugaičio, kai jis atpiovė didesnę kryžiaus dalelę ir išdalijo kitoms bažnyčioms.

(Bus daugiau)

Kad sugriaudėtų Bethovenas

Toks šaltas vakaras... Taip greit sutemsta.
Spinksulė mirksi palapinėj.
Angas nuo vėtros užsidangstė
Sustoję geologai čia nakvynei.

Jų vienas karštlige susirgęs, blaškos,
Draugus ir nykią tundrą plūsta...
Aplinkui vaikščioja vilkai ir meškos,
Gali atgulęs ir nebenubusti.

Gimtam kolūky židiniai kūrenas,
Kultūros namuose bus kinas...
Sūnus su dukteria gal klausia mamos,
Kada jų tėtis nenešios kuprinės.

Iškyla miesto rūmai pro blakstienas,
Paplentėj baltuoja stulpeliai...
Praeis dar kelios rūsčios žiemos,—
Aidės Bethovenas kolonų salėj.

J. Subatavičius

1963. III. 8

Didvyrės atminimas gyvas

Prie nedidelio Apvardų ežero Rytų Lietuvoje stovi kuklus paminklas, primenantis visiems, kad čia 1943 metų liepos 11 d. narsiai kovėsi su priešu Tarybų Sąjungos didvyrė Marytė Melnikaitė ir jos draugai.

20 metų praėjo nuo to laiko, tačiau aplinkinių gyventojų atmintyje ir dabar gyvas didvyriško partizanų mūšio su priešu prisiminimas.

Beveik ištisą tą liepos mėnesio dieną ežero pakrantėje girdėjosi kulkosvaidžių tratėjimas, automatų šalvės, dusliai sproginėjo granatos. Vieškeliu vienas po kito lėkė sunkvežimiai su vokiečių fašistų kareiviais ir ginkluotais buržuaziniais nacionalistais. Prieš saujelę partizanų hitlerininkai sutraukė visas savo jėgas iš Dūkšto, Zarasų, Daugpilio.

Jau vykstant mūšiui, gyventojai žinojo, kad partizanų tarpe narsiai kaujasi mergina. Ir nors niekas negalėjo pasakyti, kas ji, koks jos vardas, visi pergyveno dėl jaunos partizanės likimo.

Tik visiškai sutemus, šūviai prie ežero nutilo. Baigėsi nelygi kova. Keli partizanai žuvo didvyrio mirtimi, o sužeista Marytė pateko į hitlerininkų rankas: granata, kuria ji mėgino susisprogdinti, nesprogo. Žmonės prisimena, kaip ji ėjo, surištomis rankomis, bet pakelta galva, kaip paklausta, už ką kovoja, drąsiai atrėžė vienam buržuazinių nacionalistų: "Aš kovoju už Tarybų Lietuvą, už jos šviesią ateitį."

Po dviejų baisaus kankinimo dienų, liepos 13-ąją, Marytė buvo nužudyta. Susidoroję su narsiąja partizane, fašistai tikėjosi ramybės šiame Lietuvos krašte. Tačiau jų troškimai neišsipildė. Marytės draugai partizanai dar tvirčiau suspaudė ginklą rankoje, dar daugiau priešo ešelonų pradėjo virsti nuo bėgių.

Marytė žuvo, tačiau jos vardas gyvas išliko amžiams. Jis aukso raidėmis įrašytas šalia Zojos Kosmodemjanskajos, Lizos Čaikinos, Olego Kaševojaus ir šimtų kitų komjaunuolių vardų, kurie paaukojo savo jaunystę kovai už Tėvynės laisvę, už šviesią mūsų ateitį.

Neužželia takeliai prie paminklo ežero pakrantėje, margaspalvės gėlės žydi ant Marytės kapo Zarasuose. Iš įvairių mūsų plačiosios šalies kampelių ateina laiškai tėvams, kurių autoriai dėkoja jiems, išauginusiems tokią narsią dukterį. Netrūksta ir svečių senųjų Melninkų namuose. Ypač čia daug lankosi jaunimo, moksleivių, kurie iš motinos tėvo lūpų nori kuo daugiau sužinoti apie Marytės vaikystę ir jaunystę, jos tvirtą pasiryžimą kautis su savo krašto pavergėjais.

V. Petkevičienė

Brockton, Mass.

Liepos 11 d. Brocktono ligoninėj Mathew Wallentai buvo padaryta operacija. Sakoma, kad gerai pavyko. Jis priklauso prie LDS 67 kuopos. Jis yra gerai lietuviams žinomas, nes ant Belleview Ave., Montelloje, užlaiko duonos kepyklą. Linkiu jam greitai pasveikti

---

Liepos 6 d., Goddard ligoninėje, mirė Petras Juškaitis. Jis jau buvo 77 metų amžiaus. Paliko nuliūdime žmoną, dukterį, žentą ir anūkų. Iš Lietuvos paėjo iš Šakių rajono.

Prieš kokius du mėnesius, Bostono ligoninėje, buvo padaryta operacija Stanley Grizei. Jo sveikata pusėtinai pagerėjo. Jis užlaiko "Package store" krautuvę. Dabar jau kokiam pusdieniui gali ateiti į krautuvę ir pasižiūrėti, kaip eina "biznis". Grizė priklauso prie šv. Roko draugijos.

Liepos 4 d. "Laisvės" piknike sueįjau B. Gutkauskienę, kurią dukra atsivežė iš Buzzards Bay. Ji seniau gyveno Montelloje. Buvo sunkiai susirgus. Ją maitino mechaniškai, negalėjo ir kalbėti. Dabar jos sveikata daug pagerėjo, jau gali ir kalbėti. Ji paaukojo "Laisvės" reikalams $5.

George Shimaitis

—:—

PADĖKA

Tariu širdingiausią padėką visoms draugėms ir draugams, kurie ligos metu mane lankė, arba simpatijas išreiškė laiškais ir atvirukais. Didelis ačiū už dovanas. Dėkui mano žentui ir dukrai už nuoširdų manęs prižiūrėjimą. Visiems ir visoms didelis dėkui.

Barbara Gutkauskienė

PHILADELPHIA, PA.

Baltimorėje eina kova už lygias teises parkuose, valgyklose ir teatruose, kovoja bendrai juodspalviai ir baltveidžiai. Liepos 4-ą areštuota 283, jų tarpe keli dvasiškiai iš abiejų rasių. Philadelphietis dr. Eugene Carson Blake, presbiterionų bažnyčios vadovas, katalikų monsignoras ir episkopalų vyskupas ir kiti. 175 atsisakė užsistatyti kauciją, pasiliko kalėjime, laukdami teismo.

Vieškelių darbininkai kovos lauke 9-ios savaitės. Valdininkai nori, kad gubernatorius Scrantonas imtų atsakomybę sutaikymui. Unijos pareigūnai sako, Scrantono įsimaišymas padėtį tik pablogintų. Kontraktoriai sako, vieškelių vedimui ir jų taisymui pats sezonas, bet darbas stovi vietoje. Unija reikalauja pakelti algas 35 centus valandai per dvejus metus.

Underwater Society suvažiavime Philadelphijoje kapitonas Yue Counteau pasakė: Povandeniniai tyrinėtojai gyvena po vandeniu nuo birželio 15-os ir bus iki liepos 15-os. Sako, gyvenimas įdomus. Jie viskuo aprūpinti, — dirba, valgo ir miega normališkai.

Jacob Alter, prezidentas Teachers Service, sako: Geras nuošimtis mokytojų dirba dalį laiko, kad padarytų pragyvenimą. Girdi, jie neturi laiko tinkamai pasiruošti pamokoms.

Du šimtai tūkstančių philadelphiečių laiškų žuvo kilus gaisrui traukinyje North Philadelphijos stotyje.

Willow Grove vasarvietėje, maudymosi baseine, liepos 7-ą įvyko nelaimė. Orlaivis "Navy Jet" nukrito, užmušdamas kelis besimaudančius ir daugelį sužeidė. Prieš dvejus metus panaši nelaimė įvyko toje pačioje vietoje. Orlaukis ne per toliausia nuo Willow Grove.

Presbyterian University ligoninėj mirusio 33 metų žmogaus plaučius daktarai išėmė ir įdėjo sergančiam 44 metų žmogui. Pastarasis tačiau negalėsiąs gyventi ilgiau kaip savaitę.

Nepriklausomybės šventės proga įvairiose nelaimėse valstijoje žuvo 43 žmonės. Traffic Society komisionierius Harry H. Brainard nežino, kodėl liepos 4-ą valstijoje tiek užmušta. Sako, ateityje bus daromi žingsniai nelaimių išvengimui.

Federal Relations komitetas priėmė rezoliuciją su reikalavimu, kad Washingtone būtų daromi pataisymai šalies konstitucijoje, kad būtų leidžiama kalbėti poterius viešosiose mokyklose.

North Comac St. dalis piliečių, kad vaikai nenutoltų nuo namų, nedarytų blėdies vakare, įtaisė rekordinę muziką vaikams šokti gatvėje. Bet kita dalis gyventojų tuo nepasitenkinę, pašaukė policiją. Sako, vaikai nemoraliai apsirengę, šoka nemoralius šokius, ardydami ramumą. Policija sulaikė, bet kitą vakarą vėl šokiai pasikartojo. Kuo dalykas baigsis, ateitis parodys.

U. S. Public Health Service sako, kad tyrinėjant laboratorijose tapo surasta, jog Pennsylvanijos ūkių kiaušiniai sveikatai kenksmingi ligoninėse. Tyrinėjama priežastis.

Draugai Walentai buvo išvykę savaitei aplankyti vaikus Massachusetts valstijoje. Sako, kelionė buvo sėkminga ir esą pasitenkinę sūnų, marčią ir anūkus aplankę.

Liepos 12-ą įvykusiame LLD 10-os kuopos susirinkime narių dalyvavo vidutiniškai. Valdybos ir komisijų raportai priimti. Nutarta turėti dirbančių parengimuose pokylį, kad nors dalinai atsilyginti už jų sunkų ir rūpestingą darbą. Paaukota $50 U. Andrulienės sušelpimui, kuri ilgai serga. Rudeninio parengimo klausimas palikta kitam susirinkimui.

Kuopos organizatorius drg. P. Puodis randasi Jefferism ligoninėje, 10 & Samson St., kambarys 615. Kam laikas leidžia, prašomi sergantį aplankyti. Tai bus jam lengviau ligą nugalėti. Linkiu Puodžiui pilnai ir greitai pasveikti ir vėl būti sveikųjų tarpe.

Pilietis

Lawrence, Mass.

Apie parengimus

Pirmas didelis piknikas įvyko Maple Parke Mass. valstijos apskričių. Jis buvo skaitlingas ir pasėkmingas.

Liepos 4 d., Montelloje, įvyko "Laisvės" naudai piknikas. Buvo labai skaitlingas. Žmonių dalyvavo ir iš kitų valstijų.

Pusė po penktos valandos buvo pradėta programa. Rojus Mizara, "Laisvės" vyriausias redaktorius, pasakė įdomią kalbą, kaip svarbu dabar išlaikyti pasaulyje taiką. Jis plačiai kalbėjo ir apie negrų kovas už lygias teises.

Po jo dainavo Laisvės choras iš Hartfordo, vadovystėje Wilmos Hollis. Choras labai gražiai dainavo. Publika karštai sveikino choriečius. Po to teko pasikalbėti su Hollis. Ji sakė, kad jeigu Lowrence mieste surengtume koncertą, tai Hartfordo choras atvyktų programos išpildymui.

Gražiai padainavo Viktoras Beckeris iš New Yorko.

Iš Lawrence turėjome ne tik pilną autobusą žmonių, bet ir dar automobiliais atvykusių. Autobusui gerai pasidarbavo J. ir A. Kodžonis.

Mass. valstijoje dar bus du piknikai apaudos naudai. Vienas įvyks Maple Parke spalio 6 dieną, o kitas Olympia Parke, Worcesteryje. Tikietukai kolonijoms jau yra išsiuntinėti. Draugus ir drauges prašome juos platinti, nes iš parengimų pelnas žymiai prisideda prie palaikmyo mūsų spaudos.

S. Penkauskas

Maskva.—Tarybų Sąjunga jau baigė raketų šaudymą į Ramųjį vandenyną.

Washingtonas.—Dar ne patirta, kadėl nuskendo "Thresher" submarinas.

Binghamton, N. Y.

Iš LDS 6 kp. susirinkimo

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyko pirmadienį, liepos 1 d. Nemažai narių dalyvavo.

Kuopos pirmininkė M. Kazlauskienė ir protokolų sekretorė M. Kulbienė pranešė, kad teiravosi vietos LDS kuopos piknikui, tačiau pasėkmės buvo blogos.

Finansų sekretorė pranešė, kad įdavė pašalpos čekį V. Millerienei, kuri buvo patenkinta gauta pašalpa ir pareiškė padėką Centrui ir kuopai. Toliau ji pareiškė, kad per pirmus šių metų 6 mėnesius duoklių mokėjimas ėjo pagirtinai sklandžiai. Visi nariai gražiai mokėjosi savo duokles. Bet su šiuo mėnesiu, rodosi, kad kai kurie nariai truputį pakrypo į šalį ir bus po porą mėnesių užvilkę duoklių mokėjimą. Draugai pasižiūrėkite į mokesčių knygutes ir reikalui esant pasirūpinkite sekančiame susirinkime užsimokėti.

Kuopos ligoniai: E. Tinkūnienė jau ilgas laikas kai serga. V. Mainionienė — taipgi. Ji nepriklauso pašalpos skyriui. Ji pergyveno sunkias akių operacijas. Dabar jau jaučiasi dikčiai sustiprėjusi. Buvo žinoma, kad A. Navalinskas per kiek laiko nesijautė gerai, tačiau, ligai pasunkėjus, liepos 2-ą dieną Navalinskienė telefonu pranešė, kad užsimaldaučiau pašalpai. O liepos 10 d. N. Strolienė irgi užsimaldavo pašalpai.

Linkiu visiems ligoniams sėkmingai nugalėti ligą.

Protokolų sekretorė Marytė Kulbienė perskaitė 3 naujų narių aplikacijas: John Cyril Gilan, jo žmona Mary Ann ir sūnus David John. Aplikacijos priimtos. O Marytei išreikštas pagyrimas už jos gražų pasidarbavimą naujų narių įrašyme. Marytė turi pasisekimo tame darbe. Darbuokis, brangioji, prakilnus darbas įrašyti naujus narius.

Sekantis LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, rugpiūčio 5 d., Lietuvių salėje, 315 Clinton St. Pradžia 6:30 val. vakare. Dalyvaukime visi.

Onytė Wellus,
Fin. sekr.

New Haven, Conn.

Mūsų naujienos

Liepos 11 d. mirė Moniča Švarcienė, Prano žmona. Nuliūdime paliko vyrą ir visą šeimą, kurią labai mylėjo. Jie lankydavosi į progresyvių parengimus. Reiškiame Pranui ir visai šeimai gilią užuojautą.

Vietos angliškas laikraštis rašo, kad Jungtinių Valstijų studentai, kurių apie 60 nuvyko į Kubą, labai pasitenkinę. Jiems patiko naujoji Kubos žmonių santvarka ir valdžios elgesys. Jie rašo, kad Kuboje jaunimas lavinasi, mokosi, o vyriausybė suteikia tam prieinamas sąlygas.

J. ir B. Tumasai pardavė savo gyvenimo namą ir ruošiasi išvykti į Kaliforniją valstiją, kur gyvena jų sūnus. Jie išvyks apie rugsėjo mėnesį. Linkiu laimingos kelionės.

Sekmadienį, liepos 28 d., yra rengiamas pokylis pas draugus Mureikus, Roses Mill Rd., Milforde. Jeigu kas nežinote, kaip nuvykti, tai klauskite pas J. Kuncą telefonu 776-0192, kuris kelią nurodys.

L.S. Klubas turi nesmagumo, nes pasitikėjo tokiais, kurie organizacijos reikalų nesupranta. Pasitikiu, kad organizacija sėkmingai tą pergyvens.

J. Kunca

Bethlehem, Pa.

Apie pikniką

Sekmadienį, liepos 14 d. Shenandoah ir Mahanoy City LLD ir LDS kuopos rengė pikniką "Laisvės" naudai. Vieta graži, bet oras pasitaikė blogas, —lijo.

Suėjau daug draugių ir draugų, kurių jau seniai nemačiau. Dėkui S. Kuržinskiui už supažindinimą su A. Zalionka iš Frackvillės. Tai malonus draugas.

Turint mintyje blogą orą, tai žmonių buvo nemažai, matėsi iš daugelio valstijų.

Į namus grįžome gerai. Mane parvežė J. Straus, didelis jam ačiū. Kadangi jau buvo lietus sustojęs, tai buvome apsistoję piknike pas J. ir E. Katinius.

F.P. Žavis

Bridgeport, Conn.

Pietūs sode

Vasarą, kuomet gamta visus patraukia jos žalumynų grožiu pasigėrėti, tai ir LDS kuopa ruošia pasižmonėjimą draugų Mureikų sode, 259 Rose's Mill Road, Milford, Conn. Įvyks sekmadienį, liepos 28 d. Tas bus formoje pietų, 2 val. dieną.

Tikimasi svečių iš plačios apylinkės ypatingai todėl, kad Lucy Mockaitienė bus tik grįžusi iš Lietuvos, tai savo įspūdžius Lietuvoje galės pasidalyti su dalyviais. O Bridgeporto smarkiosios gaspadinės pasotins visus skaniais patiekalais.

Draugas

Easton, Pa.

Mirė V. Unikas

Birželio 29 d. prie darbo gavo širdies smūgį Vladas Unikas (Unikauskas). Jam buvo uždrausta dirbti, bet žmogus jautėsi geriau, tai vėl pradėjo dirbti.

Vladas buvo pažangus žmogus. Priklausė organizacijoje, skaitė "Laisvę" ir "Vilnį", mokėjo gražiai sugyventi.

Paliko nuliūdime žmoną Unikauskienę (Vainiutę).

Vladas gimė ir augo Lietuvoje. Į Jungtines Valstijas atvyko 1907 metais ir visą laiką čionai gyveno. Dirbo įvairius darbus.

Palaidotas liepos 3 d., patarnaujant graboriui Jonui Katiniui. Reiškiu jo draugei ir artimiems užuojautą. Ilsėkis, Vladai, amžinai.

L. Tilwick

Philadelphia, Pa.

Smagi žinia

Atlankiau draugę Stephaniją Matulienę Univercity Hospital. Radau labai gerai nusiteikusią. Pergyvenus labai sungią operaciją. Džiaugiasi, kad jau eina geryn ir atrodo gerai. Šią žinią rašant manau, kad gal jau grįžo į namus, 39 Harvest Rd., Lewittown, Pa. Draugai pasiųskite jai atvirutę su gerais linkėjimais laimingai susveikti. To linkime ir mes.

P. Walantienė

GYVYBĖS ŽIEDAS

Rytas. Pasibaigė trumpas gydytojų pasitarimas. Visi pasipylė į koridorių — skuba į savo palatas.

Gydytoja, medicinos sesers lydima, prądarė duris. Į ją sužiūro ligoniai. Linksmesni. Ak, gerai, kad per naktį nė vienas nepasijuto blogiau! Bet kai apžiūrėjo priešaušryje atvežtą ligonį, jinai aptemo. Naujokas toks silpnas, jog jis tepasakė tik savo pavardę. Žmogus sėdi ant lovos krašto, mąsto.

Neaiški diagnozė. O delsti negalima. Gyvybė kabo ant siūlelio.

Išeina. Dalijasi mintimis apie ligonį su kolegomis. Ir pagaliau docentai J. Blužas, J. Bakšys ir gydytoja D. Telksnienė padarė aiškią išvadą: "Ligonis serga plaučių infarktu." O medikui aiški diagnozė — žiburys. Ir gydytoja ėmė veikti drąsiai, su pasitkėjimu.

Ji ilgai, lyg kadaise medicinos knygą, studijuoja plaučių nuotrauką, laboratorines analizes. Paskum vėl įlėkė į palatą: iš naujo tiria ligonį.

Nustato gydymą.

Slenka dienos. Iš ligonio vis tą patį girdi:

—Stačiau kitiems namus. O man gal... namuką... Su žemiausiu stogeliu...

—Statėte ir statysite, — paguodžia Igną Zinkevičių medikė. O pačiai neramu: "Ar pasitvirtins optimizmas?"

Ligonio gydymui panaudojo naują medikamentą—fibronoliziną. Bet vis tiek ligoniui ne geriau. Penkios dienos buvo gan sunkios. Gydytoja jaudinosi, bet nesiblaškė. Ji neabejojo: teisingą pasirinko gydymo metodą. Ir vykdė. Energingai.

Ar viskas? Ne. Teoriškai aišku. Tačiau kiekvienas organizmas turi tik jam būdingus savotiškumus, net "kaprizus." Kaip tatai atskleisti? Juk visų profesijų žmonės gali klyst. O medikui — negalima. Gelbstint ligonį, kartais lemia ne tik valandos, bet ir minutės. Ir gydytoją lyg akmuo slegia klausimas: "Kodėl dar nėra persilaužimo? Jis jau turėjo prasidėti..."

Pasibaigė darbo diena. Nerami. Daug kartų gydytojai teko lakstyti prie sunkiai sergančio ligonio.

Vėl užsuko. Laikydama ligonio ranką, skaičiavo pulsą. Išeidama budinčiajai seseriai tarė:

Naktį budriai sekite ligonį.

Grįžo namo. Ant stalo kalnelis knygų. Apačioj guli romanai, eilėraščių rinkiniai, o viršuje — moksliniai veikalai. Atvertė paskutinį žurnalo "Terapevtičeskij archiv" numerį. Varto. Nudžiunga. Sušvinta. Štai tema, kuri ją taip domina, jaudina.

Gili naktis. Tylu. Visas namas miego. O medikė skaito, kai ką užsirašo. Straipsnio autorius — profesorius — kaip tik pavaizduoja gydymą tokio ligonio, kurio susirgimas primena jos naują pacientą. Bet kopijuoti netinka. Paslysi. Reikia įžiebti savo kūrybinę kibirkštį...

Gydytoja, uždengusi knygą ,vaikšto, mąsto: kaip toliau gydys ligonį?

Jau savaitė, kai ji daro viską, kad išgelbėtų gyvybės žiedą. Deja, šalna nepraėjo...

Dar para, kita. Ir pagaliau ligonis lengviau atsikvėpė. Bet gydytoja per daug nenudžiugo. Ji gerai iš praktikos žinojo: gali prasidėti visokie netikėtumai... Kaip tatai išvengti? Toliau budriai sekė ligonį.

Vieną rytą, dar neapžiūrėjus Igno Zinkevičiaus, iš jo optimistiškos nuotaikos gydytoja suprato: jam geriau. Nuosekliai apžiūrėjo. Tikrai sveiksta.

Kitą dieną ne be išdidumo ligonis jai tarė:

—Daktare, jau mokaus sėdėti.

— Netrukus išmoksite ir vaikščioti, — šviesiai šypteli Danutė Telksnienė.

Praslinko mėnuo. Ruduo. Darganotas vėjas. Lyja pageltusiais lapais. Juodi debesys užaudė, paslėpė saulę. O Ignas Zinkevičius nusiteikęs pavasariškai. Grįžta namo—į Vandžiogalą.

Jis stovi koridoriuje. Mąsto: "Kuo gi atsidėkoti daktarei?" Paprašė knygos: įrašė savo išgelbėtojai kelis šiltus žodelius. Bet vis tiek Ignas Zinkevičius nepatenkintas. Padėka—lašelis. Ak, jeigu jisai būtų ne statybininkas, o poetas, tai žmogui, kuris jam išgelbėjo gyvybę, kuris palydi jį į statybos aikštelę, — atmokėtų eilėraščiu, lyriškiausiais posmais!

Štai Danutė Telksnienė mato: žmogus ligoninės kiemu tvirtai, lyg kareivis, žingsniuoja į gatvę. Atsisėdo į mašiną. Išvažiavo. O, rodos, neseniai tas atkeliavo į palatą... neštuvu. Džiugu: vėl mūrininkas statys namus... Džiugu: ir kiti palatos ligoniai sveiksta.

Praslinko para. Ir vėl rūpestis. Į jos palatą paguldė ligonį. Jam plaučių sklerozė. Tatai gydytoja aiškiai ir greitai nustatė. Tačiau liga progresuoja.

Nedelsdama nustatė gydymo tvarką. Po savaitės išryškėjo rezultatai. Ligonis pasijuto žymiai geriau.

Anksčiau jis žvelgdavo į gydytoją niūrus, it debesis, o dabar toks linksmas, guvus. Net pokštauja. Pagaliau su sveikstančiais nuėjo į kino teatrą.

Praslinko dvi savaitės. Pavasaris. Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės kieme žydi, spindi, lyg žvaigždės, alyvų žiedų liepsnelės. Net palatoje daug saulės.

Danutė Telksnienė rado ligonį, skaitantį knygą. Pamatęs gydytoją, Zigmas Vrubliauskas linksmai tarė:

—Daktare, prašau išrašyti. Sveikas. Ir nusibodo.

Patikrinusi gydytoja atsakė:

—Ką gi, keliaukite.

Paskum paklausė:

—Kalvis?

—Taip. Dirbu netoli Kauno. Veterinarijos akademijos Giraitės mokomajame ūkyje.

—Gal profesiją pakeisite? Per vėlai kreipėtės...

—Ne, — tvirtai atsakė Zigmas Vrubliauskas. —Jei apsirgsiu, vėl išgydysite.

—Saugokitės. Ir daugiau neapsirgsite.

Zigmas Vrubliauskas kažką galvojo. O paskui ištarė.

—Daktare, atleiskite. Kartais būdavau grubus. Atleiskite. Jūs ne gydytojo būdo. Per švelni...

Slaugė atnešė drabužius. Žmogus apsirengė kostiumu, užsirišo kaklaraištį. Gydytoja paaiškino jam, kokio režimo laikytis namuose. Ir žmogus, linksmai nusiteikęs, išvyko.

O kas rytoj? Kokį ligonį atveš? Gal audėją? Gal kolūkietį? Gal mokytoją? Jeigu paaiškės sudėtinga liga, tai nepasigirsi. Jau tryliktuosius metus gydytojauja, jau šimtą, jau du šimtus gyvybių išgelbėjo! Viską teks lyg iš naujo pradėti: galvoti, ieškoti, tirti...

Po darbo. Štai ir gatvė. Kur eiti? Gal į teatrą, kiną? Visgi teks atidėti. Sekmadieniui.

Ir gydytoja nuskuba į biblioteką. Čia gautas naujas, įdomus terapijos klausimu veikalas. Jo knygyne neparduoda. Teks skaityk-

Bridgeport, Conn.

Serga

Sunkiai serga niujorkiečiams gerai pažįstamas Petras Baranauskas. Randasi St. Vincent ligoninėje, Bridgeport, Conn.

Jis yra Bridgeporto Jaunų Vyrų klubo biznio vedėjas. Jam sergant jo pareigas eina žmona Elenutė. Jie gyvena 45 Moritz Place, Fairfield, Conn. Linkėtina greit pasveikti

Aldona

SO. BOSTON, MASS.

Motiejus Kazlauskas

Mirė liepos 5, 1963

Jo žmonai Karolinai reiškiame giliausią užuojautą liūdesio valandose.

S. ir J. Rainardai
Dr. J. ir E. Repshiai
R. ir Y. Niaurai
J. ir A. Keiniai
J. ir H. Žekoniai
N. Grigaliūnienė
E. Freimantienė
C. Savickas
G. Kvetkas
F. ir M. Zokas
P. ir H. Shimon
Mr. and Mrs. W. Nelson
R. ir B. Chuberkiai
A. ir C. Jankus
J. ir S. Budrevičiai
E. Beleckienė
L. ir M. Trakimavičiai
M. Uždavinis
C. Cambridge
J. ir P. Petruškevičiai
S. Šukienė
L. Zelsonas
S. ir A. Janus
A. ir C. Barčiai
J. ir M. Stoniai
A. ir A. Kandraškai
F. Skepen
M. Jalmokienė
W. M. Nelson
J. ir M. Masteikai
N. Grybienė
A. ir O. Zarubai
S. ir E. Karaliai
B. Sarapienė
P. ir T. Niukai
J. Matulevičia
E. ir H. Jusiai
W. Lesel
A. Mathus
K. ir P. Kaliošai
P. Usevičienė
A. Borisas
H. Žilinskienė

loje su pieštuku rankoje pastudijuoti.

Danutė Telksnienė vykdo ir kitas pareigas: dažnai išvyksta į rajono ligonines.

Štai jau ji Šakių rajone. Užsuka į Gelgaudiškio apyapylinkės ligoninę.

Priėmimo kambaryje daug pacientų.

—Rugiapiūtė, — pritaria viešnia Veličkai, kuris prieš aštuonis mėnesius baigė Kauno Medicinos institutą.

—Taip kasdien, — atsako jaunas gydytojas. — Trisdešimt ligonių palatoje. Na, apie dvidešimt penkis atvyksta iš apylinkės. Pasitikrinti.

—Gerai, kad populiarėja profilaktika, — įsiterpė Telksnienė.

Kai pacientai išsiskirstė, vieną kitą paguldė į ligoninę, Velička paniuręs paklausė:

—Barsite? Gal net aktą surašysite?

—Tai lengviausia. Bet patarti norėčiau. Na, ir patalkininkauti...

Viešnia greitai apsirengė chalatu, mostelėjo ranka:

—Į palatas.

Kaunietė kruopščiai apžiūrėjo ligonius, pasiteiravo vedėjo, kokiais vaistais juos gydo, kokie rezultatai. Tas papasakojo.

Įsitikino: jiems jaunas specialistas teisingai nustatė gydymo procesą.

Kiekviena tokia kelionė—rūpestis. Juk dabar ir rajono medikai ne pėsti. Kai su jais daliniesi patirtimi, kai nurodai trūkumus, tai negali užmiršti, kad esi iš mokslinės įstaigos — Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės. Čia daugiau aparatūros. Čia profesoriai. Na, būk gudrus: sugebėk kitų neapvilti...

Pasibaigė kelionė.

Vėl gydytoja aplanko savo palatą. Iš septynių trys grįžta namo. Na, po keleto dienų išvyks ir likusieji.

Bet kaip su tuo puslapiu, kuris dar neprirašytas?..

A. Liepsnonis
("Kano Tiesa")

Los Angeles, Calif. — Trys Vaikėzai, po 15 metų amžiaus, prisipažino, kad jie pakreipė bėgių iešmą ("switch") ir traukinys su 120 keliautojų išėjo iš bėgių. Vienuolika žmonių buvo sužeista.

PAIEŠKOJIMAI

Ieškau Krioklienės Mortos ,buvusi Voraitė), duktė Leono). Seniau gyveno Anglijoje, taipgi ir jos sūnaus Povilo Krioklio, s. Povilo. Ieško brolis :Ignas Voras (Leono), Mažeikių rajonas, Karolio Požėlos 41, Lithuania, USSR.

Paieškau Vinco Žilinsko, pacinančio nuo Marijampolės, iš Kermošijos kaimo. Gyvena kur nors Jungtinėse Valstijose. Prašau jį patį atsišaukti arba jį žinančius atsiųsti man jo adresą. Ieško sesuo Petronė. Atsiliepkite šiuo adresu:
Rose Lišauskas
Calc Alsaga 1728
Buenos Aires, Argentina
(56-57)

Worcester, Mass.

SPAUDOS PIKNIKAS

Įvyks Sekmadienį

Rugpiūčio 18 August

Bus įvairi programa

Iš anksto prisiruoškite dalyvauti šiame piknike, nes jau artėja ruduo, neužilgo piknikai baigsis. Pasinaudokite paskutinėmis progomis.

Piknikas bus
Olympia Parke
Worcester, Mass.

Dalyvaus Laisvės Choras iš Hartford, Conn.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Lietuviško kino debiutas

VILNIUS.—Lietuvos kinematografistai, pradedantys filmuoti satyrinę komediją - groteską "Karas atidedamas rytdienai," mėgina savo jėgas naujame žanre, — pasakė ELTOS korespondentui Raimondas Vabalas.

Jaunas lietuvių režisierius, kurio filmas "Žingsniai naktį" įėjo į geriausių 1963 metų tarybinių kino filmų penketuką ir bus demonstruojamas vienametarptautinių kino festivalių, kuria šį antimilitaristinį filmą pagal Grigorijaus Kanovičiaus ir Iljos Rudo scenarijų.

...Argi gali nekaltas lošimas kortomis sukelti karą tarp dviejų tautų? O naujame filme "Karas atidedamas rytdienai" maždaug taip ir išeina. Scenarijaus autoriai triuškinančiu juoku pliekia naujo karo kurstytojus, primindami jiems praeities pamokas.

Lietuvių kinematografistams iškilo dideli sunkumai. Naujas žanras reikalauja ir naujo režisūrinio priėjimo, ir aktorių vaidybos stiliaus, ir meninio apipavidalinimo, ir operatoriaus darbo. Filmavimo grupė dirba su entuziazmu. Nufilmuoti pirmieji bandomieji kino kadrai, o ateityje bus atliekamas natūrinis filmavimas Nidoje ir Švekšnoje, Rygos ir Vilniaus kino paviljonuose.

"Karas atidedamas rytdienai" — pirmasis spalvotas lietuvių filmas. Jį apipavidalina filmo "Kainas XVIII" dailininkas-statytojas V. Doreris. (ELTA)

Šeimininkių paslaugoms "Saturnas"

Į Saturną savo apvalia forma ir juosiančiu žiedu panašus dulkių siurblys, kurį sukūrė Lietuvos inžinieriai. Jis ir pavadintas šios planetos vardu. Savotiška konstrukcija leido suprastinti prietaiso gamybos technologiją ir žymiai sumažinti jo svorį.

Naujas dulkių siurblys, kurį pradėjo gaminti Vilniaus elektrinio suvirinimo gamykla, yra patikimas namų šeimininkės pagalbininkas. "Saturnas" dirba tyliai, jį galima naudoti ir kaip dažymo aparatą, laistytuvą, medžių ir daržų purkštuvą.

Konvejeriai - liejikai

Originalus mechanizuotas liejimo konvejeris paleistas "Lietuvos Magnitkoje" — Kauno ketaus liejykloje. Jį sukonstravo ir sumontavo įmonės novatoriai. Sudėtingi mechonizriai. Sudėtingi mechanizmo žemę, formas ir liejinius. Metinis konvejerio pajėgumas — iki 10,000 tonų ketaus liejinių.

Dabar liejykloje montuojami dar du tokie konvejeriai, kurie dar šiais metais pradės veikti. Jie galės gaminti nuo pusės kilogramo iki 15-20 tonų svorio liejinius. Paleidus šiuos įtaisinius, liejimo gamyba bus visiškai konvejerizuota.

Beirutas. — Sirija ir Irakas tariasi dėl vienybės.

PRANEŠIMAS

BROCKTON, MASS.
Rasti Akiniai

Liepos 4 d. "Laisvės" piknike, Brocktone, kas nors pametė akinius. Akiniai rasti ir randasi pas S. Rainardą, 40 Ripley Rd. Telefonas TA 5-1643. (57-58

Atverkime saulei duris

(Specialiai "Laisvei")

Šiaulių rajono "Didžiojo Spalio" kolūkis. Šviesu, erdvu pas mūsų naująsias pažįstamas.

—Ona Maršalkienė,—prisistato malonaus veido moteriškė. — Traktorininkė. Iš mechaninių grįžtu.

Kolūkio kontoroje mane jau buvo "apšvietę," kad Ona su savo "DT-20" praėjusiais metais 567 darbadienius išvarė. O kaip ji apie save galvoja?

—Apie darbą dabar negalvokime. Parašykite, jog gyvename ir dirbame taip, kaip mieste.

Neprieštarausi. Ona viena iš pirmųjų namų ūkio atsisakė. Atseit, kam po darbo tvartas, jei pieną, mėsą galima pirktis kolūkyje. Už darbą tai pinigais gauna. Kam gaišti vakarus?

—Teresės Janušauskienės ieškojote, fermoje pasižiūrėkite, — primena traktorininkė.

Fermoje šnekučiuojasi būrelis. Jų tarpe ir vyriausioji melžėja Teresė.

—Tik pamelžėme. Kaip čia pasakius, dabar ilsimės. Bet ne dėl nuovargio. Dabar moteriai rankų negelia. Technika už mus dirba. Melžia elektra, girdo vandentiekis, pašarus išvežioja vagonėlis. O mums tik vavadovauk, — geraširdiškai nusišypso. — Ir namie talkininkų iki valiai. Užsukit.

Malonu apsilankyti kolūkiečių butuose. Čia ne tik šviečia elektra, kalba radijas, virtuvėse — žydriosios liepsnelės. Kolūkyje daugiau kaip 50 dujinių plytelių. O skalbiniams velėti dažnai mašinos įkinkytos.

Moterys kolūkyje—geros šeimininkės. Štai praėjusiais metais suruošė gražiausios sodybos konkursą, kiaulių šėrėją Elzbietą Siužienę už tai pagyrė, paskaitos apie grožį buityje klausė. O šiemet paskelbė konkursą gražiausiam butui.

—Vien savo kiemu nepasitenkinam, — kalba kasininkė J. Kvedarienė. — Mums talkininkauja, ir mes neatsiliekam. Ar jau aplankėte kolūkinį darželį?

...Kartu su valdyba viename pastate isikūręs kolūkietiškas vaikų darželis. Čia 25 mažyliai žaidžia, laukia iš darbo grįžtančių mamų, tėčių. Tiesa, dabar, vasarą, daugelis vaikučių visą savaitę darželyje ir gyvena. Prieš porą metų bendrame kolūkiečių susirinkime buvo nutarta kolūkinį darželį statyti. Ir pastatė. O Kvedarienė su kiaulių šėrėja Petraitiene pačios pirmosios net po du savo mažylius darželin atvedė.

—Auklėkit, mokykit, mielosios, — paliko vaikus vedėjos Dalės Stasiulytės ir auklėtojos Birutės Spūdienės globai.

Dabar auklėtojos šypsosi. Sako, kai pirmą dieną atvedė vaikus, jie net vienas kitu nepasitikėjo. Pašaukti valgyti, mamos sijono stverdavosi, po stalu lįsdavo. O dabar jų nepažinsi.

—Jau į koncertus kviečia, —džiaugiasi mamos.

...Šiandien Zosė Bepirštienė aplankys kiekvieną butą ir atneš į namus šviesą. Taip laikraščius vadina patys seniausi kolūkio gyventojai. O Zosė laikraščių atneša daug. Į kiekvieną šeimą po 3-4. Moteris atneša šviesą. Užtat tiek daug saulės "Didžiajame Spalyje."

L. Zaleckaitė

Šiauliai.

V. Andrulis grįžo į Čikagą

"Vilnies" redaktorius V. Andrulis, kaip jau buvo rašyta, palaidojęs savo brolį Hazletone, buvo užsukęs į Niujorką. Čia susitiko su daugeliu savo bičiulių ir draugų.

Liepos 11 d. "Laisvės" salėje įvyko visos eilės veikėjų ant greitųjų sukviestas mitingas, kuriame V. Andrulis kalbėjo apie tai, kaip vyksta dalykai Čikagoje; lietė jis, žinoma, ir "Vilnies" reikalus. Buvo jam duota klausimų, buvo neilgų diskusijų. Dauguma susirinkusiųjų įteikė Vincui, kas po kiek galėjo, kad parvežtų "Vilnies" reikalams.

Šeštadienį V. Andrulis turėjo su draugų grupe pasitarimą Filadelfijoje. Sekmadieni jis buvo dar trumpam laikui sugrįžęs į Niujorką, ir tą pačią dieną išvyko atgal į vakarus, reiškia, į Čikagą.

Palermo. — Sicilijos saloje dar suimta 50 Mafia gaujos narių. Per dvi savaites jų išgaudyta virš 300.

Lietuvių turistų grupė sugrįžta iš Lietuvos

Gavome pranešimą, kad iš Tarybų Lietuvos jau šį šeštadienį, liepos 20 dieną, sugrįžta grupė lietuvių turistų, kurie išvyko birželio 20 d. Kaip žinia, beveik visa ta trupė susideda iš bostoniečių. Kartu sugrįžta ir estų ir latvių grupė, kuri kartu išvyko ir kurių tarpe randasi mūsų Ilzė Bimbienė.

Turistai pribus į Idlewild lėktuvų lauką SAS lėktuvu 6:30 val. vakare, "Flight number 911".

Galima tikėtis, kad bent jau kai kurios turistės pasiliks dalyvauti "Laisvės" piknike Cliffsidėj sekmadienį. Tad proga bus susitikti ir pasiklausyti jų įspūdžių.

Birželio 22 d. į Vilnių atvyko grupė pažangių Amerikos lietuvių. Tai bostoniečiai P. Kvietkauskas, M. Kvietkauskienė, P. Žukauskienė, V. Kvietkienė, B. Macikaitė, E. Tamašauskienė ir bridžportietė L. Mockaitienė.

Nuctraukoje: svečiai Vilniaus aerodrome.

Padarykime šį pikniką didelį ir smagų!

Sekmadienį, liepos 21 d., Cliffside mieste įvyks "Laisvės" naudai ruošiamas piknikas. Rengėjai deda visas pastangas, kad jis būtų didelis, smagus, įspūdingas.

Į pikniką iš Brooklyno išeis autobusas — jis jau užrezervuotas, tuščių vietų jau nebeliko. Todėl, kurie savo mašinų neturi, kurie negali gauti vietos privatinėse mašinose, raginami į pikniką vykti busais. Nurodymą, kaip gauti busus, skaitykite skelbime.

Piknike sakys kalbą **Ieva Mizarienė**, tik šiomis dienomis grįžusi iš Tarybų Lietuvos. Ieva dalyvavo ir Tarptautiniame Moterų kongrese Maskvoje, kuris tęsėsi ištisą savaitę.

Išvyko į Lietuvą

Liepos 17 d. laivu "Queen Elizabeth" į Lietuvą išplaukė TSRS ambasados Washingtone Antrasis sekretorius **Vytautas Zenkevičius** su žmona **Maryte.** Jiedu žada paviešėti Lietuvoje daugiau mėnesio, o gal du.

Taipgi išvyko ir tarybinės spaudos korespondentas Niujorke **Albertas Laurinčiukas** su žmona **Izolda** ir dukrele **Izolda.**

A. Laurinčiukas korespondentu Niujorke ištarnavo daugiau kaip trejus metus; nemažai jam teko važinėti po Jungtines Valstijas, daug ko matyti, patirti.

Pasiekę Prancūziją, visi penki tuomet keliaus per Europą traukiniais.

Kaip automobiliais pasiekt "L." pikniką

Kalbame tik apie niujorkiečius, kurie norės į "Laisvės" pikniką sekmadienį važiuoti automobiliais. Išvažiavus iš Lincoln tunelio reikia sukti į dešinę ir važiuoti iki Cliffside parko, o nuo Washington tilto reikia sukti į kairę ir traukti iki parko. Žinokite, kad Cliffside parkas randasi šalia Palisades Amusement parko.

Senas, bet naujai keliamas vandens klausimas

Jau seniai New Yorko miesto valdžia kalba apie įvedimą taip vadinamos vandens fluoridacijos. Deja, niekas iš to neišeidavo. Dabar ir vėl tas klausimas keliamas . Jį žada paimti ir apsvarstyti Board of Estimate, kuri skirsto pinigus visokiems reikalams. Gi vandens fluoridacija siejasi su nemažomis išlaidomis. Be to, dar nėra vienos nuomonės ir sveikatos specialistų tarpe.

Spėja, kad mokytojų streiko nebus

Taip išsireiškė New Yorko mokyklų superintendentas dr. Calvin F. Cross. Jis mano, kad mokyklos atsidarys rugsėjo 9 dieną ir visi mokytojai užims savo vietas mokyklose. Taip Gross pasakė spaudos korespondentams po dviejų valandų konferencijos su mokytojų organizacijos vadovu Charles Cogen.

Washingtonas. — JAV Gynybos sekretorius R. McNamara patvarkė, kad militarinėje tarnyboje esantys žmonės nedalyvautų rasinėse demonstracijose. Jis sako, toks elgesis ardo gynybos jėgų solidarumą.

Laiškas iš Vilniaus

"Laisvės" knygvedė, Lilija Kavaliauskaitė, šiomis dienomis gavo laišką iš Lietuvos nuo įžymaus aktoriaus (Vilniaus akad. dramos teatro) Jono Kavaliausko. Jis neseniai tapo išrinktas deputatu į Aukščiausiąją Tarybą. Jis rašo:

"Gerbiamoji Lilija: Aš labai esu sujaudintas linkėjimais ir jūsų dovanėle, kurią man perdavė poetas Justinas Marcinkevičius. Taipogi didelis ačiū už laikraštį "Laisvę", kuriame parašytas straipsnis apie mane ir mano darbus.

Mano šeima ir aš pats esame sveiki, dirbame ir laukiame atostogų.

Neseniai dalyvavau Maskvoje plenumo darbe, kuris vyko Kremliaus rūmuose. Tai buvo didelė šventė. Teko matyti daug įžymių žmonių ir girdėti įdomių kalbų. Visas mūsų gyvenimo tikslas, — kovoti už taiką ir už naują, gražų rytojaus žmogų. Juk žmogus pats sudėtingiausia ir brangiausia mašina, todėl visas dėmesys ir pagarba turi būti paskirta žmogui.

Man teko didelė garbė dalyvauti pasitinkant mūsų kosmonautus. Aš mačiau ir pirmąją moterį kosmonautę Valią Tereškovą. Juk tai nuostabu, kad paprastutė iš pirmo žvilgsnio mergina atliko didžiulį žygdarbį ir išgarsino moteris visam pasauliui.

Lilija, aš ir jus taip pat sveikinu su šiuo nuostabiu įvykiu, juk jūs esate moteris.

Labai gaila, kad nėra jums progos šiais metais atvažiuoti pas mus Lietuvon, pasisvečiuoti ir pasigrožėti mūsų gamta, mūsų miestais ir, kas svarbiausia, mūsų žmonėmis. Žinoma, 1965 m. pas mus bus jubiliejiniai metai ir būtų gerai, jeigu jūs galėtumėte atvažiuoti kaip tik šventėmis. Būtų ištikrųjų daug įspūdžių ir nepamirštamų valandų.

Aš skaičiau spaudoje ir mačiau nuotraukas Mizarienės, kuri dabar vieši Lietuvoje ir dalyvavo Moterų Kongrese Maskvoje. Bet pačiam susitikti dar neteko. Gal bus proga ją pamatyti ir susipažinti.

Dar kelios dienos ir man prasideda atostogos. Kiekvienais metais aš stengiuos kur nors išvažiuoti, susipažinti su kitais kraštais ir žmonėmis. Šiais metais žadu važiuoti tik prie savo Baltijos jūros. Vasara pas mus labai šilta ir manau, kad geresnio poilsio niekur nerasiu.

Miela sesute, baigdamas laišką, prašau visiems pažįstamiems perduoti mano linkėjimus. O jums siunčiu širdingiausius brolišk us sveikinimus savo šeimos ir mano paties. Tegul visada jūsų darbus lydi sėkmė ir gera nuotaika.

Iki pasimatymo, iki sekančio laiško...

Jonas Kavaliauskas
Vilnius,
TSR Lietuva

TARĖSI BULVIŲ AUGINTOJAI

Riverhead, N. Y. — Long Islando salos bulvių augintojai laikė konferenciją. Ant salos yra virš 500 bulvių augintojų. 1962 metais bulvėmis buvo apsodinta, 40,500 akrų žemės plotas, nuo kurio suėmė 11,000,000 patalpų, po 100 svarų kiekvieną.

New Yorkas. — Sekmadienį, liepos 14 dieną, vėl pradėjo kurstymą prieš Tarybų Sąjungą, nes paskelbė "pavergtų tautų savaitę". Prie "pavergtų" priskaito visas socialistines šalis, net ir Ukrainą. Ašaroja tų tautų išmatos ir karo kurstytojai.

Naujas suktybių skandalas

Queens apskrityje vystosi naujas suktybių skandalas. Įvelta Sentinel Detective Agency. Visokiomis suktybėmis ji apvogus valdžią $250.000. Prie suktybės prisipažino agentūros bosas Page.

PERSERGSTI

New Yorko Piliečių komitetas, suorganizuotas kovai su kriminalizmu, išleido pareiškimą apie padėtį mieste. Komitetas teigia, kad prasižengimai, įstatymų laužymai, kriminališki reiškiniai dar vis augs, jeigu nebus užstotas kelias. Komitetas ragina visus piliečius tuo rimtai susirūpinti. Siūlo pradėti kovą, į kurią, girdi, turi įeiti žmonių patisymo ir perauklėjimo programa.

New Yorkas. — Šeštadienį, liepos 20 d., bus saulės užtemimas. Jis prasidės 4:13 val. po pietų Kanadoje, ties JAV Washingtono valstija, ir baigsis 5:40 valandą Rytiniu taupos šviesos laiku (Eastern Daylight Time).

Kanadoje bus pilnas užtemimas, o Jungtinėse Valstijose nuo 40 iki 75 procentų. Sveikatos departamentas pataria nežiūrėti plikomis akimis į saulę, nes labai kenksminga akims.

NEWYORKIEČIAI GAVO 10,800 NUBAUDIMŲ

New Yorko švaros departamentas paskelbė, kad griežtai baus tuos, kurie netvarkoje pastatys su atliekanomis dėžes ("garbage cans"), netvarkys išsivedę šunis ir įstrižai eis skersai gatves. Nuo gegužės 14 dienos jau davė 10,800 "tikietų" už tuos nusikaltimus.

New Yorkas. — Yankee stadione 100,000 žmonių baigė Jehovas religijos pasekėjų suvažiavimą. Nors lietus smarkiai lijo, bet jie už tai ant dievo nepyko.

Ottawa. — Kanada turi 18,896,000 gyventojų.

Cliffside, N. J.

Didysis lietuvių piknikas paramai laikraščio "Laisvės" įvyks šį sekmadienį, liepos—July 21 d., Picnic Grove Parke, 207 Walker St., Cliffside, N. J.

Kviečiame visus dalyvauti ir patariame nesivežti valgių, nes čia bus įvairių karštų valgių, žemom kainom.

Jei ir lytų, piknikas įvyks. Jis bus perkeltas į didelę salę arti parko. Įžanga į pikniką 75 c. Dėl platesnių informacijų skaitykite pikniko skelbimą.

Rengėjai

NEW JERSEY IR NEW YORKO APYLINKĖS

PIKNIKAS

PARAMAI LAIKRAŠČIUI "LAISVEI"

Sekmadienį Liepos 21 July

Pradžia 1-mą valandą dieną

Picnic Grove Park

207 Walker Street — Cliffside Park, N. J.

Specialis busas eis iš Brooklyno

Išeis nuo Lituanica Square 11 val. ryto

KAINA KARTU SU ĮŽANGA $2.50

Prašome iš anksto įsigyti buso bilietą ir prisirengkite vykti į pikniką. Yra visi patogumai piknikui.

Įžanga 75c. asmeniui. Busu važiuojantiems iš Brooklyno, užsimokėjusiems $2.50, įžangos nereikės mokėt.

Kelrodis važiuojantiems miestų transportacija:

Iš Brooklyno važiuokite Niujorkan į Port Authority busų stotį ant 8th Ave. ir 41 St. Ten užsikelkite automatiškais laiptais ant antro aukšto ir eikite į kairę pusę, kur pamatysite elektra apšviestą užrašą: **Platform 50-55.** Ten įėję matysite po dešinei numerį prie laiptų 50, ir tie laiptai užveža ant platformos, kur paimsite busą į Cliffside Park. Išlipkite ant Walker st. ir eikite į dešinę pusę iki Palisade Ave., kur rasite pikniko vietą.

Nuo Journal Square iš Jersey City imkite busą į Nungesser. Čia persėskite į Public Service busą No. 22; Cliffside išlipkite ant Walker st. ir eikite į dešinę iki parko.

JAUDINANTIS MOMENTAS

Maskvoje, Pasaulinio moterų kongreso dienomis Ieva Mizarienė susitiko su pirmąja pasaulyje kosmonaute Valentina Tereškova, širdingai pasikalbėjo su ja ir įteikė jai dovanas nuo lietuvių moterų. Nuotraukoje: (iš dešinės)—kosmonautė Valentina Tereškova, Ieva Mizarienė ir Kauno miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja J. Narkevičiūtė.

(Apie savo susitikimą su Valentina Tereškova Ieva papasakos piknike—liepos 21 dieną Cliffside, N. J.)

ANTRA DIDELĖ SAVAITĖ!

Artkino:

Nauja Operetė Spalvose:

"THE BALLAD OF A HUSSAR"

Muzika Khrennikov'o

Ekstra:

Čaikovskio opera spalvose:

"EUGENE ONEGIN"

Su Bolšoi solistais

CAMEO TEATRE

8th Ave., prie 44 Gatvės

JU. 6-8534